

Казан шәһәре Яңа Савин районының «Татар телендә тәрбия һәм белем бирүче 19нчы катнаш төрдәге балалар бакчасы» муниципаль автономияле мәктәпкәчә белем учреждениесе.

“Кабул ителде”

Педагогик киңәшмә утырышында

1 нче беркетмә

“25 нче август 2021ел”

“Раслыйм”

бакча мөдире

М.А. Воскобойникова

Боерык № 65-О

“25 нче август 2021 ел”

**3 нче икенче кечкенәләр (3-4 яшь) төркеме
тәрбиячесе Гилманова Нүрсәнә Нүрсәләм кызының
2020-2021 нче уку елына эш программасы.**

2020 ел.

Программа эчтэлегэ:

I Программаның максатчан бүлөгө

1. Анлатма язуы	3
1.1 Белем бирү өлкөлөрө буенча программа бурычлары	4
1.2 . Белем бирү программасын формалаштыруга караш.....	6
1.3 3-4 яшьлек балаларның үзенчәлеклөрө	6
2 Эш программасын үзләштерүнең планлаштырган нәтижеләре.....	9
2.1.Мәктәпкәчә яшьтөгө балаларга максатчан ориентлар.....	9

II Эчтәлекле бүлек

1. Белем бирү эшчәнлеген тасвирлау нигезендә тәрбияләнүчеләрне үстерү юнәлеше.....	15
1.1 Белем бирү өлкәсе “социаль коммуникатив үсеш”.....	15
1.2 Белем бирү өлкәсе «Танып белу үсеш».....	20
1.3 Белем бирү өлкәсе «Сөйләм үстерү” үсеш».....	23
1.4 Белем бирү өлкәсе «Ижади -эстетик үсеш».....	25
1.5 Белем бирү өлкәсе «Физик үсеш”.....	26
2.Белем бирү мөнәсәбәтләрнен катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган эш программасының бер өлөшө.....	28
2.1 Төрлө төрдөгө белем бирү эшчәнлегә үзенчәлеклөрө.....	28
2.2 Балалар инициативасына ярдәм	30
2.3 Тәрбияләнүчеләрнен ата -аналарны белән узара эшчәнлек.....	31
2.4 Шәхси коррекция	32
III Оештыру булөгө	34
1.Тәрбияләнүчеләрнен көндөлек тормышы һәм эшчәнлегә үзенчәлеклөрө....	34
2.Мәктәпкәчә белем бирү учереждениясә төркемендә балаларның булу режимын оештыру.....	35
3. Традицион бәйрәмнәр,вакыйгалар ,мәдәни һәм спорт чаралары үзенчәлеклөрө.....	37.
4.Методик материаллар һәм укыту тәрбия чаралары белән тәэмин итү.....	39

Кушымта 1

Кушымта 2

I МАКСАТЧАН БҮЛЕК

1. Аңлатма язуы

2021-2022 уку елына гомуми үсеш юнөлешендәге кече төркемдәге белем бирү эшчәнлегенә эшче программасы «Катнаш төрдәге 19-нче номерлы балалар бакчасы» мәктәпкәчә белем бирү төп белем бирү программасы нигезендә һәм мәктәпкәчә белем бирүнең Н.Е. Веракса, Т.С.Комарова, Н.А. Васильева редакциясендәге комплекслы «туганнан мәктәпкә кадәр» белем бирү программасын исәпкә алып эшләнгән һәм 3 яшьтән 4 яшькә кадәрге балалар белән белем бирү эшчәнлеген оештыру өчен каралган. Эш программасы белем бирү процессын олылар һәм балаларның уртак эшчәнлеген, балаларның мөстәкыйль эшчәнлеген үз эченә алган ике төп оештырылган модельдә гамәлгә ашыруны тәмин итә.

Эш программасы 3 яшьтән алып 4 яшькә кадәрге балаларны, аларның яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләрен исәпкә алып, төрле яклап үстерүгә, шул исәптән балаларга башлангыч гомуми белем бирү мәгариф программаларын уңышлы үзләштерү өчен кирәкле һәм җитәрлек дәрәжәдә, мәктәпкәчә яшьтәге балаларга индивидуаль якин килү һәм мәктәпкәчә яшьтәге балалар өчен үзенчәлекле эшчәнлек төрләрен исәпкә алып, үстерүгә юнәлдерелгән.

Эш программасының максаты :1.5. (1.6 мәктәпкәчә белем бирү федераль дәүләт мәгариф учреждениесе): мәктәпкәчә яшьтәге баланың позитив социализациясе һәм аның яше буенча адекват булган эшчәнлек төрләрендә һәрьяклап үсеше.

Эшче программаны тормышка ашыруның өстенлекле бурычлары:

Балаларның физик һәм психик сәламәтлеген, шул исәптән аларның эмоциональ иминлеген саклау һәм ныгыту.

Яшәү урынына, женесенә, милләтенә, теленә, социаль статусына, психофизиологик үзенчәлекләренә (шул исәптән сәламәтлек мөмкинлекләре чикләнгән) бәйсез рәвештә, мәктәпкәчә балачак чорында һәр баланың тигез үсеш мөмкинлекләрен тәмин итү. Мәктәпкәчә һәм башлангыч гомуми белем бирү төп мәгариф программаларын максатларның, бурычларның һәм эчтәлегенә давамчанлыгын тәмин итү .

Балаларның үз-үзләренә, башка балалар, өлкәннәр һәм дөнья белән мөнәсәбәтләр субъекты буларак һәр баланың сәләтен һәм ижади потенциалын үстерүнең яшь һәм индивидуаль үзенчәлекләре һәм сәләтләре ягыннан уңай шартлар тудыру.

Укыту һәм тәрбияне берләштерү җәмгыятьтә кабул ителгән рухи-әхлакый һәм социаль-

мәдәни кыйммәتلәр һәм кеше, гаилә, жәмгыять мәнфәгатьләрендә үз-үзеңне тоту кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә белем бирү процессына тулысынча жәлеп ителә. Тәрбияләнүчеләрнең шәхесенә гомуми культурасын формалаштыру, аларның социаль, әхлакый, эстетик, интеллектуаль, физик сыйфатларын, инициативалылыгын, мөстәкыйльлеген һәм жаваплылыгын үстерү, уку-уқыту эшчәнлегенә алшартларын формалаштыру.

Белем бирү программаларын һәм мәктәпкәчә белем бирү дәрәжәсендәге оештыру рәвешләрен вариатив һәм төрлеләндерүне, тәрбияләнүчеләрнең белем бирү ихтыяжларын һәм сәләтләрен исәпкә алып, төрле юнәлештәге белем бирү программаларын формалаштыру мөмкинлеген тәмин итү.

Балаларның яше, индивидуаль, психологик һәм физиологик үзенчәлекләренә туры килә торган социомәдәни мохит формалаштыру.

Гаиләгә психологик-педагогик ярдәм күрсәтү һәм ата-аналарның белем бирү, балаларның сәламәтлеген саклау һәм ныгыту мәсьәләләрендә компетентлыгын арттыру.

1.1 Белем бирү өлкәләре буенча программа бурычлары:

"Социаль-коммуникатив үсеш жәмгыягәтә кабул ителгән нормаларны һәм кыйммәтләренә үзләштерүгә; баланың өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашуын һәм үзара хезмәттәшлеген үстерүгә; мөстәкыйльлек, максатчанлык һәм үз гамәлләренә үзгәртүгә; социаль һәм эмоциональ акылны үстерүгә, эмоциональ ярдәмчеллек, сабырлыкны үстерүгә, яшьтәшләре белән уртақ эшчәнлеккә әзерлек формалаштыруга, үз гаиләсенә һәм балалар һәм олылар берләшмәсенә карата ихтирамлы мөнәсәбәт һәм караш формалаштыруга юнәлтелгән.; хезмәт һәм ижатның төрле төрләренә карата уңай караш формалаштыру; көнкүрештә, социумда, табигәтә үз-үзеңне тоту нигезләрен формалаштыру».

Танып-белү үсеше:

Гади математик күзаллаулар формалаштыру. Гади математик күзаллаулар, формалар, төс, күләме, Саны, Саны, өлеше, гомумән, киңлектә һәм вакыт.

1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү. Балаларның танып-белү мәнфәгатьләрен үстерү, әйләнә-тирәдә ориентлашу тәжрибәсен киңәйтү, сенсорлы үсеш, кызыксынучанлыкны һәм танып-белү мотивациясен үстерү; танып-белү эшчәнлеген формалаштыру, аң барлыкка килү; ижади активлыкны үстерү.; әйләнә-тирә дөнья объектлары турында беренчел күзаллаулар формалаштыру, әйләнә-тирә дөнья объектларының үзенчәлекләре һәм мөнәсәбәтләре (форма, төс, күләме, материал, яңгыраш, ритм, темпы, сәбәпләре һәм башкалар).1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү.

Фән белән танышу. Фән дөньясы белән танышу (исеме, функциясе, предметның билгеләнеше, сыйфатлары һәм сыйфаты); предметны кеше фикере һәм хезмәт нәтижәсе буларак кабул итү. Фән даирәсенә күптөрлелеге турында беренчел күзаллауларны формалаштыру; кешенә предметлы әйләнә-тирә мохитне булдыруы, аны үзе һәм башка

кешеләр өчен үзгәртә һәм камилләштерүе, тормышны тагын да уңайлырак һәм уңайлырак итә. 1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү Уку эшчәнлеген оештыра белү.

Социаль дөнья белән танышу. Әйләнә-тирә социаль дөнья белән танышу, балаларның күзаллауларын киңәйтү, дөнъяның бөтен картинасын формалаштыру. Кече ватан һәм ватан турында беренчел күзаллаулар, халкыбызның социаль-мәдәни кыйммәтләре, үзбезнең горелф-гадәтләр һәм бәйрәмнәр турында күзаллаулар формалаштыру. Гражданлык карашын формалаштыру; Ватанга мөхәббәт, аның казанышлары өчен горурлык, патриотик хисләр тәрбияләү. Жир планетасы турында кешеләрнең уртақ йорты буларак, илләр һәм дөнья халыкларының күптөрлелеге турында гап-гади күзаллаулар формалаштыру.

Табигать дөнъясы белән танышу. Табигать һәм табигать күренешләре белән танышу. 1 яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү Уку эшчәнлеген оештыра белү. Жир планетасының табигый күптөрлелеге турында беренчел күзаллаулар формалаштыру. Гади экологик күзаллаулар формалаштыру. Кешенең табигатьнең бер өлеше булуын, аны сакларга, сакларга һәм якларга тиешлеген аңлау формалаштыру. Үз-үзеңне табигатьтә дәрәс тоту белү. Табигатькә мөхәббәт тәрбияләү, аны сакларга теләк.

Сөйләм үсеше : өлкәннәр һәм балалар белән ирекле аралашу, конструктив ысуллар һәм әйләнә-тирәдәгеләр белән хезмәттәшлек итү чараларын үзләштерү. 1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү. Тәрбияләнүчеләрнең сөйләм нормаларын гамәли үзләштерү.

Сәнгать-эстетик үсеш: "сәнгать-эстетик үсеш сәнгать әсәрләрен (сүз, музыка, сынлы), табигать дөнъясын кыйммәтле-мәгънәле кабул итү һәм аңлау алшартларын үстерүне; әйләнә-тирә дөнъяга эстетик карашны формалаштыруны; сәнгать төрләре турында элементар күзаллауларны формалаштыруны; Музыка, Сәнгать әдәбиятын, фольклорны кабул итүне; сәнгать әсәрләре персонажларына ярдәм күрсәтүне стимуллаштыруны; балаларның мөстәкыйль ижади эшчәнлеген (сынлы, конструктив-модель, музыка һ. б.) тормышка ашыруны күздә тоту.)»

Әйләнә-тирә мохитнең эстетик ягы, әйләнә-тирә дөнья предметларына һәм күренешләренә эстетик караш формалаштыру; сәнгать әсәрләренә кызыксыну тәрбияләү. 1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү. Балалар сәнгать ижатын үстерү, мөстәкыйль ижади эшчәнлеккә кызыксыну (сынлы, конструктив-модель, музыка һ.б.); балаларның үз-үзләрен күрсәтү ихтыяжын канәгатьләндерү.

Физик үсеш: «физик үсеш балаларның түбәндәге эшчәнлек төрләрендә тәҗрибә туплауны үз эченә ала: хәрәкәтчән, шул исәптән физик сыйфатларны үстерү, координацияләү һәм гибкость; организмның терәк-хәрәкәт системасын дәрәс формалаштыруга, хәрәкәтнең тигезлеген, координациясен үстерүгә, ике кулның да зур һәм вак моторикасын үстерүгә, шулай ук организмга зыян китерми торган дәрәс, төп хәрәкәтләрнең (йөрү, йомшак сикерүләр, ике якка да борылышлар) үтәлешенә, спортның кайбер төрләре турында башлангыч күзаллаулар формалаштыруга, хәрәкәтчән уеннарны кагыйдәләр белән үзләштерүгә, хәрәкәтләнү өлкәсендә максатчанлыкка һәм үзрегуляцияләүгә ярдәм итә.; сәламәт яшәү рәвеше кыйммәтләрен булдыру, аның гап-гади нормаларын һәм

кагыйдэлэрен (туклану, хэрэкэт режимында, чыныгу, файдалы гадэтлэрне формалаштырганда һ.б.) үзләштерү».

Эш программасы мәжбүри өлешне һәм белем бирү процессында катнашучылар формалаштыра торган өлешне үз эченә ала. Эш программасының мәжбүри өлеше мәктәпкәчә белем бирү буенча төп белем бирү программасын уңышлы үзләштерү өчен баланы тиешле һәм житәрлек дәрәжәдә үстерү дәрәжәсен тәэмин итә. Белем бирү процессында катнашучылар формалаштыра торган өлеш Татарстан Республикасының климатик, милли – мәдәни, демографик, социаль – икътисади һәм социаль-мәдәни шартларын исәпкә алып, төбәк компонентын үз эченә ала.

1.2. Белем бирү программасын формаштыруга караш

Белем бирү мөнәсәбәтләрндә катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган өлеш «Белем бирү турында» Татарстан Республикасы Законында гуманистик, мәгарифнең халык-милли характерын үстерүче, тәрбия һәм белем бирүнең тормыш һәм милли мәдәни традицияләре белән бәйләнешен тәэмин итү зарурилыгы төгәл билгеләнгән. Татарстан Республикасының милли һәм региональ үзенчәлекләрен исәпкә алып төзелгән, ул түбәндәге эшчәнлек юнәлешләрен күздә тотат:

Татарстан Республикасында яшәүче халыкларның милли мәдәнияте чыганакларына тарту

Һәр балага ана телендә белем һәм тәрбия бирү, балаларда милли мәдәниятнең иң яхшы үрнәкләрндә, халык гореф-гадәтләрндә эхлак нигезләрен формалаштыру мөмкинлеге бирү.

1.3 3-4 яшьлек балаларның үзенчәлекләре..

Физик үсеш

Өч яшьлек бала бар, төп тормыш өчен мөһим хәрәкәтләр (йөреше, йөгерү, лазание, гамәлләр белән предметами). Хәрәкәтләрнең үрнәккә туры килүен билгеләү белән кызыксыну туа. Балалар үз көчләрен тагын да катлаулырак эшчәнлек төрләрндә сыныйлар, әмма шул ук вакытта аларга үз мөмкинлекләре белән үз көчләрен үлчи белмәү дә хас.

4 яшькә бала тукталышсыз гимнастик эскәмия буенча, яктан кулсыз узарга, идәнгә бәрергә һәм аны ике кул белән тотарга (3 тапкыр рәттән); берәр вак эйберне (төймәләр, борчак һ.б. – нибары 20 данә) өстәл өслегеннән кечкенә тартмага (уң кулы белән) салырга мөмкин.

Физик күнегүләрне башкарганда үз-үзеңне баяләү үсә башлый, шул ук вакытта балалар тәрбиячене баяләүгә йөз тотат.

3-4 яшьлек бала үз-үзең хезмәт күрсәтү буенча гап-гади гигиена күнекмәләренә ия (йөрү, уеннар, бәдрәфтән соң сабынлы кулларны мөстәкыйль һәм дөрөс юа; бәдрәфтән пөхтә файдалана; бәдрәф кәгазеннән су агызырга онытмый; слива өчен бачкадан су агызырга онытмый; ризык кабул иткәндә кашык, салфетка белән файдалана; борын яулыктан файдалана белә; киёмдәге тәртипсезлекне, көзгедән, расческадан файдаланып, мөстәкыйль рәвештә бетерә ала).

Социаль-коммуникатив үсеш

Өч яшькә бала социаль компетентлыкның билгеле бер дәрәжәсенә ирешә: ул башка кешегә карата кызыксыну белдерә, аңа ышаныч кичерә, өлкәннәр һәм яшьтәшләре белән аралашуга һәм аралашуга омтыла. Баланың шәхси симпатиясе барлыкка килә, алар уенчык белән уртаклашырга, ярдәм күрсәтергә, юатырга телиләр. Бала өлкәннәр белән эмоциональ элементдә зур ихтыяж кичерә, Шатлык, борчу, курку, гажәпләнү, ләззәт һ. б. хисләре белән уртаклаша. Жайга салу өчен элементләр башка кешеләр куллана сөйләм һәм неречевые (карашлары, мимика, жесты, выразительные позы һәм хәрәкәте) ысуллары аралашу. Үз женесеңне аңлый ("мин малай», "Мин кыз"»). Өч яшьлек баланың фундаменталь характеристикасы-мөстәкыйльлек ("мин үзем", «мин алам»). Ул өлкәннәр кебек булырга, чын эшләргә (савыт-саба юарга, юу, сатып алу һ.б.) керергә теләвен белдерә». Дүртенче яшьтәге балаларның үзара хезмәттәшлеге һәм аралашуы өслекле характерга ия, ситуативлыкка, тотрыксызлыкка, кыска вакытлы булуына аерылып тора, барыннан да бигрәк өлкәннәргә башлангыч бирелә.

3 яшьлек балалар өчен уен янәшәдә генә хас. Уенда балалар шартлы характердагы аерым уен гамәлләрен башкаралар. Роле чынлыкта башкарыла, эмма дип аталмый. Уенның сюжеты - ике гамәлдән торган чылбыр; воображаемую хәлне тота өлкәннәр. 4 яшькә Балалар гади сюжет-рольле уеннар уйнату өчен 2-3 кеше берләшә ала. Уен гамәлләре үзара бәйләнгән, төгәл рольле характерда. Роль дип атала, уен барышында балалар ала үзгәртәргә роле. Уен чылбыры 3-4 бәйләнешле гамәлдән тора. Балалар үзләре хәлне мөстәкыйль рәвештә тоткарлыйлар.

Сөйләм үсеше

Баланың бу яшьтә аралашуы хәлле, олыларга, тотрыксыз, кыска вакыт эчендә башлана. Аңлый, үз женес принадлежность. Өлкәннәр белән аралашуның яңа формасы – танып-белү темаларына аралашу барлыкка килә, ул башта өлкәннәр белән бергә танып-белү эшчәнлегенә кертелгән.

Бу яшьтә балаларның сөйләм үсешенә уникальлеге шунда ки, бу чорда бала телгә, аның тавыш һәм мәгънәсе ягына бик нык сизгер. Кече мәктәпкәчә яшьтәге балаларда сөйләмнең ситуатив (конкрет шартларда гына аңлаешлы) һәм контекстлы (ачык һәм ирекле) сөйләмәнгә күчү тормышка ашырыла. Туган телне өйрәнү төп грамматик категорияләргә куллану белән характерлана(аларның саны, вакыты, вакыты буенча кулланылуы һ. б., гәрчә аерым хаталар рөхсәт ителә). Тавыш аралашу дефектлары булырга мөмкин.

Танып-белү үсеше

Танып-белү өлкәсен үстерүдә баланың әйләнә-тирә мохиттә ориентлашу алымнары һәм чаралары киңәя һәм сыйфатлы үзгәрә. Бала билгеләнеше буенча кайбер көнкүреш предметларын, уенчыкларны, предметларны, урынбасарларны һәм көнкүрештә, уенда, аралашуда объектларның сүзле билгеләмәләрен актив куллана. Сенсор процессларының сыйфат ягыннан яңа үзлекләре формалаша: хисе һәм кабул итү. Практик эшчәнлектә бала предметларның үзлеген һәм аларның билгеләнешен исәпкә ала: 3-4 төс һәм 2-3 формадагы исемне белә; зурлыгы буенча 3 фәннән «иң зур»ны сайлап ала ала. Яңа предметларны (үсемлекләр, ташлар һ.б.) карап, бала гади тамаша белән генә чикләнми, ә мәжбүри, ишетү һәм обонятель кабул итүгә күчә. Мөһим роль уйный башлылар образлары хәтер. Баланың хәтере һәм игътибары ирекле булмаган, пассив характерда. Өлкәннәр соравы буенча бала 2-3 сүз һәм 5-6 предметларны истә калдыра ала. 4 яшькә яраткан

эсэрлэрэннән шактый өзекләрне истә калдырырга сәләтле.. Объектларны карап, бала предметның иң ачык билгесен аерып чыгара, һәм ана ориентлашканда, предметны тулаем бәяли. Аны эш нәтижәләре кызыксындыра, ә ирешү процессы әле күзәтеп тора алмый.

3-4 ел эчендә конструктив эшчәнлек үрнәк буенча (из2-3 өлеш)һәм ният буенча катлаулы булмаган корылмалар төзү белән чикләнә.

Бала аның өчен мавыктыргыч эшчәнлек белән дәвамында шөгылләнә ала

5 минут.

Сәнгать-эстетик үсеш

Бала гади сәнгать чаралары (төс, тавыш, форма, хәрәкәт, жестлар) белән бик теләп таныша, халык һәм классик сәнгать эсэрләрәнә, әдәбиятка (шигырьләр, җырлар, мәзәкләр), музыкаль эсэрләрне башкару һәм тыңлау белән кызыксына.

Баланың сынлы эшчәнлегә аның предмет турындагы күзаллауларына бәйле. 3-4 елдан алар формалаша гына башлыйлар. График образлар хәерче, предметлар, схематик. Бер мәктәпкәчә яшьтәге балаларның рәсемнәрендә детальләре юк, икенчесенә рәсемнәре жентекләрәк булырга мөмкин. Фикер үзгәрә барышында сурәтләре. Балалар инде куллана ала төс. Бу яшьтә моториканы үстерү өчен зур әһәмияткә ия. Бала ала влепить астында өлкәннәр гади предметлар. 3-4 ел эчендә кулларның вак мускуллары житмәү сәбәпле, балалар кайчы белән эшләми, әзер геометрик фигуралардан аппликация ясый. Бала 2-4 төп өлештән торган декоратив бизәк һәм предметлы схематик сурәт элементларын урнаштырырга һәм ябыштырырга сәләтле.

Музыкаль-ритмик эшчәнлектә бала 3-4 яшьлек музыка тыңларга һәм яңгыравыклы музыка астында табигый хәрәкәтләр ясарга тели. 4 елга катлаулы музыкаль эсэрләрнең гап-гади җыр осталыгына ия була. Бала куян, аю, төлке, этәч образына бик яхшы тәржемә ителә. Балалар удар музыка уен коралларында (барабан, металлофон) уйнау буенча гап-гади күнекмәләр ала. Музыкаль-ритмик һәм сәнгать сәләтләрән үстерү өчен нигезләр салына.

Белем бирү мөнәсәбәтләрәндә катнашучылар тарафыннан формалаша торган бер өлеш

Туган телен иркен белә. Үзешчән уенда мөстәкыйль рәвештә оештыра

татар һәм рус халыкларының көнкүрешен чагылдыручы фәнни-уен мохитен (милли костюм, зәркән бизәнү әйберләре һ.б.), көнкүреш әйберләрен (кәржин, сөлге, скатерть һ. б.), савыт-саба (агач кашык, самавыр һ. б.), предметларны-урынбасарларны сайлый.

Милли мәдәниятнең кайбер атрибутлары (торак, көнкүреш әйберләре, милли кухня, киём-салым, савыт-саба, милли бәйрәмнәр, музыка уен кораллары, фольклорның кече формалары) турында беренчел күзаллаулар бар. Татар халык әкиятләрән, татар язучыларының һәм шагыйрьләренә әдәби эсэрләрән тыңлаганда уңай хис-кичерешләр бар. Милли татар киёмәндәге курчак белән кызыксына (малай, кыз).

2. Эш программасын үзлөштөрүнөң планлаштырылган нәтижеләре

2.1 Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга максатчан ориентирлар

Эш программасын үзлөштөрүнөң планлаштырылган нәтижеләре максатчан ориентирлар - эш программасын үзлөштөрү этабында баланың мөмкин булган казанышларының яшь характеристикалары рәвешендә тәкъдим ителгән. Максатчан ориентирлар мәктәпкәчә һәм башлангыч гомуми белем бирүнөң дәвамчанлыгына нигез булып тора һәм мәктәпкәчә яшьтәге балаларда мәктәпкәчә белем бирүне тәмамлау этабында уку-уқыту эшчәнлегенә алшартларын формалаштыруны күз алдында тотат. Эш программасының максатчан юнәлешләре мәктәпкәчә яшьтәге (3 яшькә) һәм мәктәпкәчә белем бирүне тәмамлау этабында (7 яшькә) тәкъдим ителә.

Мәктәпкәчә яшьтәге балаларга максатчан ориентирлар (3 ел)

- бала әйләнә-тирә фәннәр белән кызыксына һәм алар белән актив эшли; уенчыклар һәм башка предметлар белән эш итүгә эмоциональ рәвештә җәлеп ителә, үз гамәлләренә нәтижәсенә ирешүдә ныклык күрсәтергә омтыла;

- бала үзәнчәлекле, мәдәни фиксацияләнгән предметларны куллана, көнкүреш предметларын (кашыклар, расческалар, карандаш һ.б. лар) билгели һәм алардан файдалана белә. Белмәвен простейшими күнекмәләр үз-үзенә хезмәт күрсәтү; омтыла күрсәтергә мөстәкыйльлек көнкүреш һәм уен үз-үзен тотышында. мөмкин вариативно үзгәртәргә үз гамәлләре ирешү юлында максатка;

- бала бәйсезлеккә, ирекке, өлкәннәр белән мөнәсәбәтләренә үзгәртеп корырга (хәрәкәт, материал, урын, партнерлар сайлау, эшчәнлек дәвамлылығы һ. б.) омтылыш күрсәтә.);

- бала аралашуга кертелгән актив сөйләмгә ия; сораулар һәм үтенечләр белән мөрәҗәгать итә ала, өлкәннәрнең сүзен аңлай; тирә-юндәге предметларның һәм уенчыкларның исемнәрен белә.;

- баланың аралашуында уңай эмоциональ фон өстенлек итә; бала әйләнә-тирәдәгеләргә һәм үзенә карата нигезсез агрессия күрсәтми. Тиешле ситуацияләрдә яшьтәшенә, әдәби әсәр, мультфильм геройларына сагайта;

- бала өлкәннәр белән аралашырга омтыла һәм хәрәкәтләрдә һәм хәрәкәтләрдә аларга актив ярдәм итә; бала өлкәннәр гамәлләре кабатлана торган уеннар барлыкка килә. Бәлки өлкәннәр, хәтта аз танышлар белән сөйләшүдә алып баручыдыр (сораулар бирә, эшкә чакыра һ. б.);

- бала яшьтәшләренә карата кызыксыну белдерә, аларның гамәлләрен күзәтә һәм аларга охшый.;

- бала шигырьләр, җырлар һәм әкиятләргә, картиналарны карарга, музыкага хәрәкәт итәргә омтыла, төрле мәдәният һәм сәнгать әсәрләренә эмоциональ рәвештә җавап бирә;

- балада зур моторика үсеш алган, ул төрле хәрәкәт төрләрен үзлөштөрергә омтыла (йөгөрү, лзанье, атлау һ.б.). Сатып алынган хәрәкәт күнекмәләрен яңа тәкъдим ителгән шартларда кулланырга омтыла (каршылыкларны, үзгәргән шартларда араларны жинеп чыгу);

- бала үз гаиләсе әгъзаларын белә һәм атый, кешеләр һәм үзе (малай, кыз, апа, абый) һәм яшьтәге кешеләр (бабай, әби, апа, абый, Балалар) турында гендер күзаллауларына карата йөз тотта. Кайбер һөнәрләр турында беренчел күзаллаулар бар (сатучы, тәрбияче, табиб, машина йөртүче).

Максатчан ориентирлар, шул исәптән педагогик диагностика (мониторинг) рәвешендә турыдан-туры бәяләнергә тиеш түгел һәм алар балаларның реалъ казанышлары белән формаль чагыштыру өчен нигез булып тормый.

Эш программасын үзләштерүнең планлаштырылган (арадаш) нәтижәләре (урта төркем ахырына):

Мәктәпкәчә балачакның үзенчәлеге (баланың сыгылмалылыгы, пластиклыгы, аны үстерү вариантларының югары булуы, аның турыдан-туры һәм ихтыяжсызлыгы) мәктәпкәчә яшьтәге баладан конкрет белем бирү нәтижәләренә ирешүне таләп итәргә мөмкинлек бирми һәм максатчан ориентирлар рәвешендә белем бирү программасын үзләштерү нәтижәләрен билгеләү кирәклеген аңлата.

«Тумыштан алып мәктәпкә кадәр» программасының максатчан ориентирлары федераль дәүләт белем бирү стандартларына (ФГОС) «туган йорттан мәктәпкә кадәр» программасына аңлатма язуында һәм стандартларга туры килгән өлештә билгеләнгән максатларга һәм бурычларга нигезләнә.

Уку елы ахырында мәктәпкәчә белем бирүне тәмамлау этабында максатчан ориентирлар:

Уен эшчәнлеген үстерү:

- уен проблемалы ситуацияне кабул итәргә, аны үстерергә, партнерларның үз-үзләрен тотышына юнәлеп, үз рольләрен үзгәртәргә сәләтле;
- көнкүреш һәм әкият сюжетларына төрле уеннар оештыра.

Элементар социаль нормаларга һәм кагыйдәләргә кушылу:

- үз-үзеңне үзләштерелгән нормалар һәм кагыйдәләр нигезендә көйләргә, сайлау ситуацияләрендә ихтыяр көчеңне күрсәтергә сәләтле;
- яшьтәшләре белән аралашуга ихтыяж бар.

Формалаштыру гендерной, гаилә, гражданлык кирәк-яраклары, патриотик хисләр:

- үз яшьтәшләренә карата мөнәсәбәт, үзеңнең абруйлы хисен тоя;
- яшьтәшләренә карата ихтирамлы мөнәсәбәт күрсәтә;
- туган шәһәрнең истәлекле урыннары турында белә.

Балаларга юл хәрәкәте иминлеге кагыйдәләре турында белемнәрне жәяүлеләр һәм транспорт чарасы пассажиры сыйфатында тапшыру:

урамда һәм транспортта үз-үзеңне тотуның элементар кагыйдәләрен үти;

гади юл хәрәкәте кагыйдәләрен белә

Кеше һәм әйләнә-тирә дөнья өчен куркыныч булган Табигать ситуацияләре һәм аларда үз-үзеңне тоту ысуллары турында күзаллаулар формалаштыру:

балалар бакчасында һәм өйдә куркынычсызлык кагыйдэләрен үти.

Кеше һәм әйләнә-тирә дөнья өчен куркынычсызлык кагыйдэләренә өйрәтү:

табиғаттә үз-үзеңне тотуның гади кагыйдэләрен үти.

Хезмәт эшчәнлеген үстерү:

Мөстәкыйль киенә, киенә, киенә, аяк киенә һәм билгеле бер эзлеклелек белән жиимерелә, киём-салым туплый һәм жыештыра, өлкәннәр ярдәме белән аны тәртипкә китерә ашханә, дәресләр буенча дежур вазыйфаларын мөстәкыйль башкара.

Үз хезмәтенә, башка кешеләрнең хезмәтенә һәм аның нәтижеләренә карата сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү:

эшне ахырына житкерә;

испытываает ләззәт процессында үтәү кызыклы, аның өчен һәм файдалы, башка эшчәнлек

Өлкәннәрнең хезмәте, жәмгыяттәге һәм һәр кешенең тормышында аның роле турында беренчел күзаллаулар формалаштыру:

белеме турында төрле һөнәрләр, таяна, аларга Уеннарда (табиб, шофер, сатучы, тәрбияче и. т. д.)

ата-аналарның, башка якин кешеләрнең хезмәтенә әһәмияте турында күзаллана

Танып-белү үсеше

Сенсорное үсеш:

– төп плоскостные формалары, төп төсләр, зурлык параметрлары аера һәм атый

– эталоннарны предметларның билгеләнгән үзлекләре һәм сыйфаты (төс, форма, күләме, материал һ. б.) буларак куллана.)

– бер-ике сыйфат буенча (төс, форма, материал һ. б.) фәннәр жыя.)

1 Яңа материал-ны үзләштерү Сөйләм, язу эшчәнлеге:

куллана төзелеш детальләрен исәпкә алып, аларның конструкторлык үзлекләре

гамәлгә ашыра элементларын схемалар һәм чагыштыра, аларны булган детальләре

гади ысуллары белән конструкцияләү, мөстәкыйль рәвештә төзүне схема буенча төзи һәм аны төзеп бетерә, белмәвен ысуллары төзү йозакларны.

Гади математик күзаллаулар формалаштыру:

- белмәвен элементар күнекмәләр чагыштыру төркемнәре предметлар, күнекмәләр сәте чикләрендә 5

– салым һәм кушымта гамәлләрен үтәп, озын предметларның зурлыгы параметрларын билгели

– белмәвен элементар күнекмәләр ориентировки киңлегендә

– тәүлекнең бер өлешләрендә, атна көннәрендә, вакытында вакытлыча куллана.

Формалаштыру целостной картиналар дөнъя, киңәйтү, балаларның күзаллауларын:

– якин-тирәдәге предметлар, аларның билгеләнеше, билгеләре турында күзаллаулар бар

– таныш булмаган фәннәр һәм күренешләр белән кызыксыналар

– үсемлекләрнең, хайваннарның күптөрлелеге, аларның тышкы кыяфәте, яшәү шартлары, үз-үзенә тоту үзенчәлекләре турында күзаллаулар бар

– тере һәм тере булмаган табигать күренешләре арасында гап-гади сәбәп-тикшерү бәйлеләген билгеләргә сәләтле.

Сөйләм үсеше

Өлкәннәр һәм балалар белән ирекле аралашу үсеше:

аралашу, үз-үзенә тотуны жайга салу өчен сүз куллана

яшьтәшләре белән уенда актив катнаша

1 Яңа материал – ны үзләштерү Сөйләм, язу эшчәнлегә төрләрндә сөйләм теленң барлык компонентларын (лексик як, грамматик Структур, сөйләмнең бер ягы; сөйләм белән бәйлә сөйләм-диалог һәм монологик формалар) үстерү.:

антонимнар, синонимнар, гомумиләштерүче төшенчәләрне, лексиканы аңлый һәм дәрәс куллана.

сөйләмдә катлаулы һәм катлаулы тәкъдимнәр, сүз барлыкка китерүнең гади ысулларын куллана

туган телнең барлык авазларын да дәрәс итеп әйтә белә (кайбер шипящих һәм сонорных тавышлардан тыш)

кечкенә генә бәйләнеше хикәяне мөстәкыйль рәвештә яки педагог ярдәмендә төзергә сәләтле

Тәрбияләнүчеләрнең сөйләм нормаларын гамәли үзләштерү:

сөйләм этикетының төрле формулаларыннан файдалана

үз тавышың белән аралашу һәм сөйләмнең белдерү өстендә аңлы рәвештә эшләргә сәләтле

Әдәби сөйләм үсеше:

– педагог ярдәмендә таныш әкиятләрнең, хикәяләрнең әчтәлеген әйтергә сәләтле;

ул сәләтле эмоциональ рәвештә реакция белдерергә бу шигъри текстлар, выразительно аларны воспроизводить;

– әдәби әсәрләр нигезендә импровизацияләргә сәләтле

Сүз сәнгәтенә тарту, шул исәптән сәнгәти кабул итү һәм эстетик зәвыкны үстерү:

– төрле жанрдагы әсәрләрне тыңлау белән кызыксына

– Балалар китапларының иллюстрацияләнгән басмаларын карау белән кызыксына

Тавыш аналитик-синтетик активлыкны формалаштыру:

– төп сөйләм авазлары;

– белмәвен элементар күнекмәләр звукового анализлау

Сәнгать-эстетик үсеш

Рәсем сәнгатенә тарту:

декоратив-гамәли сәнгать төрләре;

сынлы сәнгатьнең төрле төрләре (рәсем, графика, скульптура),

эчтәлек буенча педагогның сорауларына җавап бирә;

«рәссам», «музей», «күргәзмә», «картина», «скульптура» сүзләренең әһәмиятен аңлый.

Музыка сәнгатенә тарту:

музыкаль эсәрне игътибар белән тыңлый, хисләрен сүзләр, рәсем, хәрәкәт белән чагылдыра.

Сөйләм сәнгатенә тарту:

төрле жанрдагы эсәрләргә тыңлау белән кызыксына;

Балалар китапларының рәсемле басмаларын карау белән кызыксына.

Балаларның продуктив эшчәнлеген үстерү (рәсем ясау, лепка, аппликация, сәнгать хезмәте:

балалар сынлы сәнгать ижаты үзәге белән кызыксыну белдерә һәм сакчыл карый;

табиғат предметларының, күренешләренең характерлы үзенчәлекләрен (төс, формасын, зурлыгы) тапшыра;

лепит предметлар төрле формадагы файдаланып, усвоенные алымнар һәм ысуллары;

куллана традицион техника рәсем ясау кистью, карандашом;

куллана төрле ысуллары вырезания һәм обрезания кәгазь булдыру өчен образлар бу аппликации.

Музыкаль-сәнгать эшчәнлеген үстерү:

различает югары һәм түбән тавышлары (чикләрендә сектасы-септимы)

музыкаль эсәрнең сәнгатьлелек акчаларын (тын, кычкырып, акрын, тиз)

көй буенча җырлар беләчәк.

башка балалар белән бергә җырлый һәм җырлый ала.

музыкаль сорауларга мөстәкыйль җавап бирә « " исемен ничек?» , «Син кайда?" Нәрсә телесең, мәче көйләрне бирелгән текстка импровизацияли пружинка, подскоклар, парлар хәрәкәте, бер-бер артлы пар һәм пар әйләнеше, музыка характерына җавап бирә торган хәрәкәтләрне башкара, аларны мөстәкыйль рәвештә музыка эсәренең ике өлештән торган формасы нигезендә сәхнәләштерә һәм бер тавышка, погренушкаларда, барабанда, кашыкларда гади көйләрне уйный белә.

Балалар ижатын үстерү:

– шәхси ниятне тормышка ашырганда рәсем ясау эшчәнлегенең төрле техникаларын берләштерә

– әйләнә-тирә дөньяда һәм сәнгать әдәбиятында үз эшләре өчен сюжетлар мөстәкыйль рәвештә таба

– тудыра многофигурные композицияләр пейзажного һәм әкияти эчтәлек

рәсемнәр ясаганда композиция һәм чәчәк гаммасы вариантларын куллана

лепкада персонажлар образларын тудыра, аларның кәефен житкерә, материал өлешләрен тоташтыру юлларын мөстәкыйль рәвештә таба.

Физик үсеш

Балаларның физик һәм психик сәламәтлеген саклау һәм ныгыту:

- жиңел һәм тиз йоклый, аппетит белән ашый

– кискен респиратор-вирус инфекцияләре белән сирәк авырый (елына 1-2 тапкыр)

Тәрбия, мәдәни-гигиена күнекмәләрен:

– үзе юарга, кулларны юарга, туалеттан файдаланганнан соң, пычрануга караганда сабын белән юарга күнеккән.

– ия гап-гади тамаша турында сөйләде, дип файдалы һәм зарарлы сәламәтлек өчен

– аш-су культурасы, үз-үзеңне тоту күнекмәләре формалаштырылды, үзенең тышкы кыяфәтен күзәтә белә

Сәламәт яшәү рәвеше турында башлангыч күзаллаулар формалаштыру:

- һава торышы буенча киенергә, даими йөрергә, зарядка белән шөгыйльләнергә кирәклеген белә

– бар тамаша турында файдалы һәм зарарлы сәламәтлек өчен пици

– кешенең тән өлешләрен һәм хис органнарын белә һәм аларның функциональ билгеләнешен белә

– туклану режимын үтәүгә ихтыяж формалаштырылган, йокы, сәламәтлек өчен гигиена процедураларының мөһимлеген белә

– Камил гамәлләр һәм организмның торышы, хәл-әхвәлләр арасында элементә урнаштыра белә.

Эш программасын үзләштерү арадаш аттестацияләр уздыру һәм тәрбияләнүчеләрне йомгаклау аттестациясе белән бергә алып барылмый. Эш программасын тормышка ашыру барышында педагогик хезмәткәрләр Программаны үзләштерү нәтижәләрен шәхси исәпкә ала.

II ЭЧТӨЛӨКЛӨ БҮЛӨК

1 Белем бирү эшчэнлеген тасвирлау нигезендэ тәрбияләнүчеләрне үстерү юнәлеше :

3-4 яшьлек балалар белән психологик-педагогик эш эчтөлөгө түбәндөгө белем бирү өлкәләренә бирелә: «социаль-коммуникатив үсеш», «танып-белү үсеш», «Сөйләм үсеш», «сәнгать-эстетик үсеш», «физик үсеш». Балаларның физик, интеллектуаль һәм шәхси сыйфатларын формалаштыру буенча психологик-педагогик эш бурычлары һәр белем бирү өлкәсе спецификасын чагылдыручы бурычлар белән беррәттән барлык мәгариф өлкәләрен үзләштерү барышында интеграцияләнә. Шулай ук вакытта программ белем бирү мәсьәләләрен хәл итү турыдан - туры белем бирү эшчәнлегә кысаларында гына түгел, ә режимлы моментлар барышында да күздә тотыла-өлкәннәр һәм балаларның уртак эшчәнлегендә дә, шулай ук мәктәпкәчә яшьтәге балаларның мөстәкыйль эшчәнлегендә дә.

1.1 Белем бирү өлкәсе социаль-коммуникатив үсеш

<p>Әхлакый тәрбия бирү, баланың шәхесен формалаштыру, аралашу үсеш</p>	<p>Жәмгыятьтә кабул ителгән нормаларны һәм кыйммәтләрне үзләштерү, ата-аналарга карата мөхәббәт, өлкәннәргә хөрмәт, сабырларга, өлкәннәргә карата кайгыртучан мөнәсәбәт, сәламәтлекләре чикле булган кешеләргә игътибарлы мөнәсәбәт кебек традицион кыйммәтләргә хөрмәт тәрбияләү</p> <p>Балаларның әхлакый һәм әхлакый сыйфатларын тәрбияләү, яшьтәшләренә үз гамәлләрен һәм гамәлләрен дәрәс бәяли белү, балаларда үз гамәлләрендә уңай үрнәк алырга омтылу тәрбияләү</p> <p>1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү.</p> <p>1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү.</p> <p>Бала шәхесен формалаштыру, үз-үзенә карата ихтирамлы мөнәсәбәт, үз көченә ышаныч тәрбияләү, мөстәкыйльлек, максатчанлык һәм үз</p>
--	---

	<p>гамәлләреңне тормышка ашыру, төрле тормыш хәлләренә ижади якин килергә омтылу тәрбияләү.</p> <p>Тәрбияләү, үз-үзеңне тоту нигезләре, формалаштыру вежливого аралашу белән әйләнә-тирәдәгеләр (сәламәтләнергә, хушлашырга, благодарить өчен ярдәм, гафу үтенергә һ. б.)</p>
<p>Бала гаиләдә һәм берләшмәдә</p>	<p>Традицион гаилә кыйммәтләренә хөрмәт тәрбияләү, үз гаиләңә карата ихтирам һәм хөрмәт тәрбияләү, үз эти-әниенә карата мэхәббәт һәм хөрмәт тәрбияләү, якин кешеләр турында кайгырту, үзең турында кайгыртуны рәхмәт белән кабул итү.</p> <p>Үз гаиләңә һәм оешмадагы балалар һәм олылар берләшмәсенә карата ихтирамлы мөнәсәбәт һәм хөрмәт хисе формалаштыру; гендер, гаилә кирәк-яракларын формалаштыру.</p>
<p>Хезмәткә һәм иҗатка карата уңай караш формалаштыру</p>	<p>Үз-үзең хезмәт күрсәтү күнекмәләрен үстерү; мөстәкыйльлек, максатчанлык һәм үз гамәлләреңне жайга салу. Мәдәни-гигиена күнекмәләре тәрбияләү.</p> <p>Хезмәт һәм иҗатның төрле төрләренә уңай караш формалаштыру, хезмәткә уңай караш, хезмәт итәргә теләк тәрбияләү.</p> <p>Үз хезмәтеңә, хезмәткә карата сакчыл мөнәсәбәт тәрбияләү аның нәтижәләре буенча башка кешеләр. Формалаштыру жаваплы 1 яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү.</p> <p>Өлкәннәр хезмәте, аның роле турында беренчел күзаллаулар формалаштыру</p> <p>жәмгыятьтә һәм һәр кеше тормышында.</p>
<p>Куркынычсызлык нигезләрен формалаштыру</p>	<p>Көнкүрештә, социумда, табигатьтә үз-үзеңне тоту турында беренчел күзаллаулар формалаштыру.</p> <p>1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү.</p> <p>Кеше һәм әйләнә-тирә табигать</p>

	<p>дөнъясы өчен потенциалы куркыныч булган гадэттән тыш хәлләргә сак һәм карау мөнәсәбәтен формалаштыру.</p> <p>1 Яңа материал-ны үзләштерү Сөйләм, язу эшчәнлеген уку эшчәнлеген оештыра белү.</p> <p>Куркынычсызлык кагыйдәләре турында гап-гади күзаллаулар формалаштыру</p> <p>1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып белү активлыгын үстерү Уку эшчәнлеген оештыра белү.</p>
--	--

«Социаль-коммуникатив үсеш» белем өлкәсен эчтәлегенә түбәндәге белем бирү модульләрендә һәм мәдәни практикаларда гамәлгә ашырыла:

Бу чорда балаларның социаль үсешенә үзгәртү-баланың тышкы нигезләр буенча үз жөнәсә вәкилләре белән үзгәртү-Халык, гаилә-көн күреш, әхлакый-этик һәм гендер культуралары өлкәсендә балалар тарафыннан үзгәртү-торган белемнәр башлангыч, дифференциаль-мәгән тамашалар дәрәжәсендә. Социаль үсешнең төп механизмнары буларак эмоциональ идентификация һәм подражание билгеләнә. Социаль культураның төрле төрләренә аерым элементларын үзгәртү балалар эшчәнлегенә үзгәртү-төрләрен оптималь яраштыру белән тәэмин ителә.

«Социаль-коммуникатив үсеш» белем жири өлкәсен эчтәлегенә түбәндәге белем бирү модульләрендә һәм мәдәни практикаларда гамәлгә ашырыла:

<p>Социализация, аралашу үсеше, әхлакый тәрбия</p>	<p>Баланың әхлакый нормаларын үтәүгә(һәм бозуга) шәхси мөнәсәбәтен формалаштыруга ярдәм итү: бер-береңә ярдәм итү, үзгәртү-үченә гамәлләре белән килешмәү; гадел кеше гамәлен хуплау; яшьтәше үченә буенча оттырган (аерылышкан) кубоклар тигез.</p> <p>Балалар арасында дустанә мөнәсәбәтләр булдыру эшен давам итәргә, балаларның игътибарын бер-береңә яхшы гамәлләренә юнәлтәргә.</p> <p>Коллектив уеннарга, яхшы мөнәсәбәтләр кагыйдәләренә өйрәтү.</p> <p>Тыйнаклык, ярдәмчел булу, гадел,көчле һәм кыю булу теләге тәрбияләү; әдәпсез гамәл өчен оят хисен тоярга өйрәтү.</p> <p>Балаларга сау-сәламәт булырга, сабуллашырга, мәктәпкәчә учреждение хезмәткәрләрен исемә һәм атасының исемә белән атарга,</p>
--	---

	тыкшынмаска кирэк өлкәннәр .
Бала гаиләдә һәм берләшмәдә	<p>Образы Я. формалаштырырга тамаша турында үсеше һәм үсеше бала, аның үткән, бүгенгесе һәм киләчәге («мин кечкенә, мин үсәм, мин булырмын өлкәннәр»). Балаларның ике хокуклары турында (уенга, дустанә мөнәсәбәт, яңа белемнәр һ.б.) һәм балалар бакчасы төркемендә, өйдә, урамда (мөстәкыйль ашарга, киенергә, уенчыкларны жыештырырга һ. б.) бурычлары турында башлангыч күзаллауларны формалаштыру - һәр баланың үзенә яхшы, аны яратуларына ышаныч тудыру. Формалаштырырга беренчел тендер тамаша (малайлар көчле, кыюлар, кызлар назлы, хатын-кызлар. Гаилә. Углублять тамаша Балалар турында гаилә, аның әгъзалары. Бирергә первоначальные тамаша турында туганлык мөнәсәбәтләре (улы, эни, эти,кызы һ. б.). Баланың өйдә нинди вазыйфалар барлыгы белән кызыксынырга (уенчыклар жыярга, өстәлгә ярдәм итәргә һ.б.). Балалар бакчасы. Балаларны балалар бакчасы һәм аның хезмәткәрләре белән таныштыруны дәвам итәргә. Балалар бакчасы традицияләре белән таныштыру. Баланың күзаллауларын беркетү үзе турында коллектив әгъзасы буларак, башкалар белән аралашу хисен үстерергә кирәк. 1 Яңа материал-ны үзләштерү Дәрәслек, сүзлек белән эш итә белү, танып-белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү. Төркемне рәсмиләштерүдә, аның символикасын һәм горейф-гадәтләрен булдыруга фикер алышуга һәм мөмкин кадәр күбрәк катнашуга жәлеп итү.</p>
Хезмәткә уңай караш формалаштыру	Мәдәни-гигиена күнекмәләре. Дәвам тәрбияләргә, балаларда неопрятность, привычку күзәтергә үзенең тышкы кыяфәте.

	<p>Тәрбиялэргэ привычку мөстэкыйль юарга, куллары белэн мыломеред ризык, буенча дэрэждэ пычрану, соң куллану бэдрэф.</p> <p>Расик, борын яулыгыннан файдалана белү; чикэшле һәм чиханиядэн баш тарту, авыз һәм борын яулыгы белэн каплау.</p> <p>Азык-төлекне пөхтэ кабул итү күнекмэлэрен камилләштерү: азга гына ашый белү, яхшы киендерэ белү, тавышсыз, дөрес файдалана белү</p> <p>ашханэ приборлары (кашык, вилка), салфетка белэн, ашаудан соң ротпоскать.</p> <p>Үз-үзең хезмэт күрсәтү.</p> <p>Мөстэкыйль киенү сэлэтен камилләштерү, чишенү. Киемне пөхтэ салырга һәм элөп куярга, өлкәннэр ярдэмендэ аны тэртипкэ китерергэ (чистартырга, киптерергэ) өйрөтергэ.</p> <p>Пөхтэ, пөхтэ булырга омтылыш тэрбиялэргэ.</p> <p>1 Яңа материал-ны үзлэштерү Дәрөслөк, сүзлөк белэн эш итэ белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү.)</p> <p>Ижтимагый-файдалы хезмэт.</p> <p>Балаларда хезмөткэ карата уңай мөнэсэбэт тэрбиялэү, хезмэт итү телөге. Бирелгэн биремгэ жаваплы мөнэсэбэт формалаштыру (эшне ахырына кадэр житкерэ белү, аны Яхшы итэргэ омтылу).</p> <p>1 Яңа материал-ны үзлэштерү Дәрөслөк, сүзлөк белэн эш итэ белү, танып белү активлыгын үстерү уку эшчәнлеген оештыра белү. Иптэшлэргэ, өлкәннэргэ ярдэм күрсәтү инициативасын хупларга.</p> <p>Балаларны төркем бүлмэсендэ һәм балалар бакчасында тэртип сакларга өйрөтү: урынга төзелеш материаллары, уенчыклар жыярга; тэрбиячегэ китаплар, тартмалар ябыштырырга ярдэм итэргэ.</p>
--	--

	<p>Балаларны кизү тору урыннары вазибаларын мөстәкыйль башкарырга өйрәтергә: ипи-чәк, аш-су тутырылган чынаякларны, тирән тәлинкәләрне пөхтә итеп куярга, салфетниклар куярга, ашханә приборларын (кашыклар,вилкалар, пычаклар) салырга.</p> <p>Табиғатътә хезмәт. Хупларга тырышачакбыз балалар карау өчен үсемлекләр хайваннар; су сибү үсемлекләр, ашатырга балык, юарга пилки, наливать аларда су, азык, жимлекләр (тәрбияче катнашында) куярга. Язгы, жәйге һәм көзге чорда балаларны бакчада һәм чәчәклектә (орлык чәчү, су сибү, уңыш жыю) көчләреннән килгәнчә эшләргә; кышкы чорда — кар чистартуга жәлеп итәргә.</p> <p>Балаларны кышкы чорда яшелчә үстерү, кышлаучы кошларны тукландыру эшенә жәлеп итү. Тәрбиячегә хезмәт эшчәнлегендә кулланыла торган жиһазларны тәртипкә китерергә (чистартырга, киптерергә, билгеләнгән урынга кертергә) омтылыш формалаштырырга.</p> <p>Өлкәннәр хезмәтенә хөрмәт. Балаларны якын кешеләрнең һөнәрләре белән таныштыру, аларның хезмәтенә әһәмиятен ассызыклау. Ата-аналар һөнәрләренә кызыксыну формалаштыру.</p>
--	--

1.2 Белем бирү өлкәсе “Танып белү үсеше”

Максат: Балаларнын танып белу сәлатен хәм кызыксынучанлыкларын устеру.

Бурычлар:

- Балаларнын кызыксынучанлыкларын устеру.
- Балаларнын танып белу эшчәнлекләрен формалаштыру.
- Балаларнын уйлап табу сәлатен хәм ижади активлвгвн устеру.
- Узе, башка кешеләр,эйләнә –тирә, аларнын узенчәлекләре хәм монзсәбәтләре турында беренчел кузаллау формалаштыру (форма, тос,размер, ритм, материал, сан, хэрәкәт хәм башкалар)

• Туган шэхэр хэм туган ил турында бернчел кузаллау формалаштыру. Жир планетасы, анда яшэуче кешелэрнен купторлелеге, аларнын горейф- гадэтлэре, традициялэре, бэйрэмнэре турында бернчел кузаллау формалаштыру.

Педагогик эшчэнлекнен эчтэлеге.

Танып белу- тикшеру эшчэнлеген оештыру.

Балаларнын тирэ- юндэге предметлар, аларнын кулланылышы турында белемнэрен кинэйту. предметларнын тосен, авырлыгын, формасын (жинел, авыр), аларнын балага карата кайда урнашуын(ерак, якын. Биек) билгелэргэ ойрэту. Материалнын сыйфатын(нык, каты, йомшак), ослекнен структурасын (шома, кытыршы, тоенле) белэн танышу.

Кайбер предметларнын(савыт- саба, йорт жихазлары) кеше кулы белэн эшлэнуен, э кайберлэренен табигать тарафыннан (ташлар, нарат куркэлэре) барлыкка килуе турында сойлэу. Предметны тикшереп ойрэну очен торле тэжрибэлэр уткэру (бата- батмый, озелэ- озелми) Яхшы таныш эйберлэрне торкемнэргэ хэм классификациялэргэ ойрэту (чэйханэ, ашханэ, йорт жихазлары).

Сенсорик усеш.

. Балаларнын тою- сиземлэу тэжрибэлэрен баету, аны сойлэмдэ куллануга ирешу. образлы кузаллауларын устеру. Предметларнын зурлыгын, кулэмен, формасын билгелэу, тою- сиземлэу узенчелеклэре (жылы, салкын, каты) белэн таныштыру очен шартлар тудыру. торлде музыка коралларынын, туган телнен ахэнле янгырашын кабул итэ белу кунекмэлэрен устеру. Предметларнын аерым сыйфатлары буларак тосе, формасы , зурлыгы буенча аерыга ойрэту. Бер тордэге эйберлэрне сенсорик билгелэренэ карап торкемлэргэ ойрэту эшен дэвам иту. Формаларнын торле (тугэрэк, очпочмак, турыпочмаклы, квадрат) булуын анлату.

Дидактик уеннар. Предметларны тосе хэм зурлыгы буенча жыярга. (зур, уртача, бэлэкэй; 2-3 тос) Пирамида жыю.

Божралары бэлэкэйлэну тэртибендэ..2-3 тос.

Рэсемнэр жыю. 4-6 олештэн торган.

Дактик уеннар вакытында экренлэп биремнэр катлауландырыла.

Социокультур кыйммэтлэр булдыру.

Икенче кечкенлэр торкеме (3-4 яшь)

Тирэ- юндэге предметлар, аларнын ни очен кирэклеклэре турында таныштыруны дэвам иту. Балалар эдэбиятенэ кергэн мини- спектакль, уен- драматизациялэр аша театр доньясы белэн таныштыру. Эйлэнэ- тирэ белэн танышу (шэхэрнен топ объектлары: йорт, урам, кибет, парикмахерская, поликлиника) Таныш булган, анлашылган хонэрлэр турында сойлэу.(тэрбияче, тэрбияче ярдэмчесе, тозуче, шофер) аларнын хезмэт нэтижэсе хэм хезмэт торлэре турында сойлэу.

Ин гади математик кузаллаулар формалаштыру.

Сан. Торкемдэге предметларнын уртак билгелэрен курэ белу кунекмэлэрен устеру.(барлык туплар да кызыл тостэ, болары- барысы да кызыл, болары- барысы да зур)

Балаларн бер торле предметлардан торкемнэр тозергэ хэм шулардан аермалы предметларны аерып алырга ; куп, бер, берэмлэп тошенчэлэрен белергэ, ; эйлэнэ- тирэдэн бер хэм куп предметларны табарга,; Ничэ? Соравын анларга; жавап биргэндэ куп, бер, бер дэ юк сузлэреннэн айдаланырга ойрэту. Бер предметны икенчесе остенэ, астына, янына кую юлы белэн тигез хэм тигез булмаган торкемне чагыштырырга,, бер берэмлекне кушып, я алыптигез булмаган торкемнэрне тигезлэргэ ойрэту. «Тигезме?», «Нэрсэлэр кубрэк(азрак)? Сорауларын анларга, жавап бтргэндэ « Мин хэр тугэрэккэ бер гомбэ куйдым, тугэрэклэр гомбэгэ караганда кубрэк» кебек жомлэлэр куллану.

Зурлык Зурлыкларына карап (озынак- кыскарак, таррак-кинрэк, зуррак- кечерэк) ике предметны чагыштырырга ойрэту. Предметларнын озындыгы, кинлеге хэм биеклеге буенча чагыштырганда , аларны берсе остенэ икенчесен кую хэм янэшэ кую ысулларыннан айдаланырга ойрэту. Эш нэтижэсен сузлэр белэн эйтэ белергэ кунектеру (озын- кыска- озынлыклары тигез)

Форма. Тугэрэк, квадрат, очпочмакны танып белергэ; куреп, капшап карап фигураларнын формасын белергэ ойрэту.

Пространствода ориентлашу. Балаларны ун хэм сул кулларын курсэтергэ. Узенэ карата пространство юнэлешлэрен билгелэргэ ойрэту.

Вақытта ориентлашу. Тэулекнен капма- каршы ошлэлэрендэ ориентлашырга ойрэту: иртэ-кич, кон-тон.

Эйлэнэ- тирэ табигать. Усемлеклэр хэм хайваннар доньясы турында белемнэрен устеру.Йорт хайваннары, аларнын яшэу рэвеше, балалары, тукланулавы белэн таныштыру. Табигать почмагында яшэуче тереклек иялэре белэн танышуны дэвам иту.

Кыргый хзайваннар турында кузаллауларын баету.(аю, толке, куян,керпе, тиен) тышкы билгесенэ карап баканы танып белергэ ойрэту. Мэйданчыкка килэ торган кошларны танырга ойрэту (карга, кугэрчен, чыпчык, кызылтуш), кыш коне аларга жимлеклэр элу.

Кубэлэк, конгыз белэн танышуаларнын канатлары булу, очу турында сойлэу. Тышкы билгесенэ карап аера хэм эйтэ белергэ ойрэту: яшелчэлэр(кыяр, помсидор, кишер, шалкан)

Жилэк- жимеш(алма, груша) Туган якнын кайбер усемлеклэре турында \элементар кузаллау формалаштыру. Чэчэклэре хэм ачык беленеп торган башка билгелэре буенча булмэ голлэренен исемнэре белэн танышу(фикус, герань).

Усемлеклэр очен жир, су хэм хава кирэк булуын анлату.голнен сабагын, яфрагын, чэчэген курсэтэ белергэ ойрэту. Балаларны ел фасылларынын узенчэлекле билгелэре белэн таныштыра башлау. Сунын узенчэлеклэре турында кузаллау биру(ага, жылына, суына) ком(коры- юеш, коела), кар(салкын, ак, жылыда жеби) Алган тэжрибэлэрен сойлэмдэ кулланырга ойрэту. Табигать куренешлэре арасындагы узара бэйлэнешне курэ белергэ ойрэту. (СУ СИПМЭСЭН КОРЫЙ) Табигатьтэ узене тоту кагыйдэлэре белэн таныштыру.

Сезонлы узгэрешлэрне кузэту

Коз. Табигатьтэге узгэрешлэрне курэ белергэ ойрэту.Суыта башлады, еш янгырлар ява, кешелэр калынак киенэлэр, яфрактар тосен узгэртэ хэм коела башладылар, кошлар жылы яктарга киттелэр. Коз коне бакчалардан унышларны жыеп алулары турында кузаллауларын арттыру.Танылган яшелчэ жилэк жимешлэрне тосе, тэме, тышкы билгелэре буенча атау хэм эйтэ белуне устеру.

Кыш. Кышкы табигатькэ хас узенчелеклэр турында белемнэрен устеру (кар ява, салкын, кешелэр кышкы киемнэрне киялэр) Мэйдэнчыкка килуче кошларны кузэту, аларны ашату. Кышкы табигатьнен матурлыгын курэ белергэ ойрэту. (агачлар ак кар ябынган, йомшак кар, бозлар). Таудан чанада шууда, торле корылмаларны бизэудэ катнашу.

Яз. Язгы табигатькэ хас сыйфатлар белэн танышуны дэавам иту.: кояш ныграк жылыта башлады, кар эри, йомшара, улэн усэ, агачларда яфраклар куренэ, конгызлар хэм кубэлжклэр куренэ. Табигатьтэге ин гади бэйлэнеш белэн таныштыра башлау: кояш жылыта- улэн усэ, кошлар сайрый, кешелэр киемнэрен алыштырдылар. Тутэллэргэ яшелчэлэр хэм чэчэклэр утыртканны курсэту.

Жэй. Жэйге табигатькэ хас сыйфатлар белэн танышуны дэавам иту: кызу, усемлеклэр усэ, чэчэк аталар, кешелэр су коена, ояларда кош балалары куренэ. Бакча эшлэре турында белемнэр биру. Жэй коне куп яшелчэ хэм жилэк жимешлэрнен олгеруе турында мэгылумат биру.

1.3 Белем биру өлкэсе «Сойлэм устеру» үсеше.

Максат: балаларнын тирэ-юнь турында белемнэре арту нэтижэсендэ сузлек байлыгын устеру, уз халкынын эдэби сойлэм теле нормаларын формалаштыру.

Бурычлар:

- Культура хэм аралашу чарасы буларак суз байлыгын устеру.
- Актив сузлэр белэн баету.
- Диалогик, монологик сойлэмне,грамматик дорес жомлэлэр тозуне устеру.
- Сойлэу сэнгатен устеру.
- Китап сэнгате белэн таныштыру, балалар эдэбиятенен торле жанрларын аеру, анлауны устеру.
- Грамотага ойрэну алшартлары буларак авазларны дорес эйтуне устеру.

Сэнгатэле сойлэм культурасын устеру. Сойлэм устерунен топ принциплары:

- Сенсорик, акыл, сойлэм устерунен узара элемтэсе принцибы.
- Сойлэм устеругэ коммуникатив эшчэнлек буларак якын килу принцибы.
- Сойлэм устерунен торле якларынын узара элемтэсе принцибы.
- Сойлэм эшчэнлеген бету мотивациясе.
- Актив сойлэм устеру принцибы

Педагогик эшчэнлекнен эчтэлеге.

Сойлэи устеру. Сойлэм устеру мохите.таныш олкэн кешелэре хэм яшьтэшлэре белэн торле йомышлар кушу (соа, бел, рэхмэт эйт, ярдэм ит) аша аралашырга ярдэм иту.

Торкем булмэсенэ керуче кешелэргэ морэжэгать итергэ ойрэту.(«Утегез, зинхар, дип эйтегез) Тормыш- конкурештэ мостэкийль уеннар вакытында балаларга бердэм гамэллэр башкарырга, бер- берлэре белэн элемтэлэрен койлэргэ ярдэм иту.(капканы кинрэк ясарга ярдэм ит).

Тирэ юньдэге предметлар, куренешлэр турындагы белемнэрен кинэйту максатыннан, балаларга мостэкыйль карау очен торле рэсемле китаплар, уенчыклар, аларнын игътибарын жэлеп итэ алырлык башка эйберлэр(табигать материаллары, фотографиялэр) тэкъдим иту. Тэрбияченен балаларнга анлаешлы, кызыклы, мавкытыргыч вакыйгалар тынларга кунектеру.

Суз байлыгын устеру. балаларнын тирэ- юнь турында белемнэре арту нэтижэсендэ . аларнын сузлек запасын устеру. Ос, баш, аяк киёмнэренен , савыт – саба, йорт жихазлары, транспорт торлэренен исемнэренэ, аларнын кулланышларына аныклык керту. Эйберлэрнен олеш- кисэклэрен, сыйфатларын, ослекнен узенчэлеклэрен, кайбер матъериалларны ххэм аларга хас сыйфатлраны, кайда урнашуларын ойрэту.

Куллванылышлары белэн охшаш булган эйберлэр арасындагы аерманы курэ белергэ, уенчык, киём-салым, савыт- саба, жилэк- жимеш, яшелчэ, кошлар кебек гомумилэштеруче сузнен мэгънэлэрен анлый белергэ ойрэту.

Тэулекнен олешлэрен эйтэ белу; тышкы куренешлэренэ карап, йорт хайваннары хэм авларнын балаларын, яшелчэ хэм жилэк- жимешне аеру.

Авазларны дорес эйтергэ ойрэту. Балаларны сузлэрдэге сузык авазларны (А,Э,У,И....) хэм алдагы эзлеклелектэ тартык авазларны п-б-т-д-к-г--;ф-в;т-с-з-ц ачык итеп эйтергэ ойрэтуне дэвам иту. Сойлэм органныны хэрэкэтлэрен, сойлэмне ишету хэм кабул иту сэлэтен устеру, авазларнын дорес эйтелешен ачыклау хэм ныгыту. Сойлэмнен дорес темпын, интонациясен билгелэу. Сузлэрне хэм кыска фразаларны ачык, анлаешлы итеп \эйтергэ, табигый интонация белэн тыныч сойлэргэ ойрэту.

Сойлэмнен грамматик тозелеше Балаларны исемнэрне сыйфатлар белэн яраклаштырырга, килеш, таратым, сан белэн торлэндергергэ ойрэту; исемнэрне бэйлеклэр белэн куллану (саен, очен). Сойлэмдэ исемнэрне берлек хэм куплек саннарда кулланырга ойрэтуне дэвам иту. Исемнэрнен килеш белэн торлэнелешлэрен ныгыту. Сузлэрнен дорес формаларын эйтергэ ойрэту. Гади жомлэлэрдэн катлаулы жомлэлэр тозергэ ойрэту.(сыйфат, тэмамлык, хэл куеп)

Бэйлэнешле сойлэм. Сойлэмнен диалогик формасын устеру. Предметлар, рэсемнэр караганда, тере объектларны, тозелеш эшлэрен кузэткэндэ; спектакльлэр, мультфильмнар краганнан сон балаларны энгэмэгэ тарту. Педагог белэн кара –каршы сойлэшергэ ойрэту: бирелгэн сорауларны тынлау, анлау, анлаешлы итеп жавап кайтару, ашкымыйча. Олкэннэрне булдермичэ сойлэу. Гайлэдэ, торем булмэсендэ олдкэннэргэ яшьтэшлэренэ ь»рэхмэт, зинхар, исэнмесез, сау булыгыз кебек сузлэр эйту кирэклеген кундеру.

Бер- берсе белэн яхшы монэсэбэттэ булырга ярдэм иту. Таныш экиятлэрне сэхнэлэштерудэ катнашу телэге уяту.

Матур эдэбият

Программада курсэтелгэн , баллар яраткан таныш эдэби эсэрлэрне уку. Яна экиятлэр, хикэялэр, шигырьлэрне тынларга ойрэту, эсэрнен эчтэлеген анлый геройларнын хэллэрен анлый белу сыйфатлары тэрбиялэу. персонажларнын кыланышлары. элеге гамэллэренен нинди нэтижэгэ китерэчэген анлату. укыган эсэрлэрнен балаларга ошаган , яраткан олешлэрен кабатлап сойлэу, сойлэгэндэ кайбер суз-фразаларны балалардан эйттеру.

Тэрбияче ярдэме белэн зур булмаган халык экиятлэрен сэхнэлэштэреп уйнау. Кечкенэ кулэмле шигырьлэр. Такмакларны яттан ойрэну. Китаплар белэн кызыксынуын арттыру. даими рэвештэ балалар белэн торле рэсемнэр карау.

1.4.Белем биру олкэсе «ижади – эстетик үсеш»

Максат: балаларда матурлыкка мэхэббэт уяту, аын рухи доньясын баету, тормыш чынбарлыгына нэфасэти караш тэрбиялэу, сэнгати –эстетик эшчэнлеккэ кызыксыну уяту. максат:

- Балаларнын эстетик хислэрен, сэнгати кабул итуен, уйлап табу сэлэтен, ижади эшчэнлеклэрен устеру.
- Балалар ижатын, мостэкыйль ижади эшчэнлеклэрен устеру. Балаларнын сэнгатыкэ ихтыяжларыын канэкгатылэндэру.

Сэнгати белэн танышу. Эдэби хэм музыкаль эсэрлэргэ эмоциональ монэсэбэтлэрен устеру.эйлэнэ- тирэ прендметларнын матурлыгын курэ белергэ ойрэту халык жэухэрлэренэ хэм профессиональ сэнгати эсэрлэренэ . эдэбиятка. Музыкаль эсэрлэрне тынлау, эсэрлэрне тынлау хэм башкаруга кызыксыну уяту. Сэнгатынен торлэре хэм жанрлары турында ин гади кузаллауларын формалаштыру.

Сэнгати эшчэнлеге. Сурэтэу эшчэнлеге шогыльлэренэ кызыксыну уяту. Рэсемдэ.эвэлэу. кисеп ябыштыруда гади предмет хэм кереншлэрне сурэтлэугэ ойрэту, аларнын образлы тээсирлэрен чагылдыра белу. Предметларны куллар белэн тоту. Контуры буенча эле бер, эле икенче кул белэн йортеп чыгу. Табигати матурлыгына, сэнгати эсэрлэренэ унай эмоциональ караш тэрбиялэу. Рэсемдэ,эвэлэу, кисеп ябыштыруда шэхси. Шулай ук коллектив композициялэр ижат итэргэ ойрэту.

Рэсем. Балаларга рэсемнэрдэ торле предметларнын хэм табигатынен матурлыгынсурэтлэп бирергэ тэкдим иту (ак болытлы зэнгэрсу кук йозе) Карандаш, фломастер. Пумланы . мускулларны киеренкелэндэремичэ. Бармакларны каты кысмыйча. Дорес итеп тотарга ойрэту. Рэсем ясаганда карандаш яки пумала тоткан кулларны иркен хэрэкэтлэндэрергэ ойрэту.. пумаланы буяуга дорес итеп манарга ойрэту. Пумаланы буяулы банкага дорес итеп манарга, артык буяуны банка кырыена ышкып тошерергэ. Башка тоскэ манганчы пумаланы юарга. Юылган пумаланы йомшак чупрэк кэ сортеп киптерергэ гадэтлэндэру.

Тос исемнэрен ныгыту (кызыл,сары,зэнгэр,яшел,ак,кара). Сурэтлэнуче предметка туры килгэн тосне сайлап алырга ойрэту. Декоратив эшчэнлеккэ тарту.Дымково бизэклэре белэн тэрбияче кисеп биргэн уенчык силуэтларын хэм торле предметларны бизэргэ ойрэту. Сызык. Штрих, буялыш, тимгел- тимгел тапларны ритмик рэвештэ тошерергэ ойрэту (агач яфраклары коела0 Гади предметларны сурэтлэгэндэ . торле юнэлештэ торле сызыклар (озын, кыска) сызарга, аларны кисештерергэ (Тасмалар, юллар) ойрэту. Торле формалы (Тугэрэк, турыпочмаклы) торле форма хэм сызыклардан торган предметларны сурэтлэргэ (кар бабай) ойрэту. Беру к предмет сурэтен кабатлау юлы белэн (безнен участоктагы чыршылар) яки торле предметларны , божэклэрне сурэтлэп (юлдан кабарта

тэгэри) катлаулы булмаган сюжетлы композициялэр ижат иту кунекмэлэре формалаштыру.

Эвэлэу. Эвэлэугэ кызыксыну уяту. Балчык, пластилиннын узенчэлеклэре хэм эвэлэу ысуллары белэн танышу. Балчык хэм пластилин кисэклэрен туры хэм эйлэнуле хэрэкэтлэр белэн эвэлэу. турыга эвэлэгэндэ барлыкка килгэн таякчыкларны божра ясап тоташтыру, шарны басып ясыландыру.. эвэлэнгэн предметларны башы очлы таяк белэн бизэк тошерергэ, 2-3 кисэктэн торган предметларны, бер- берсенэ кысып ябыштыру юлы белэн эвэлэргэ ойрэту.

Балчык белэн похтэ эшлэу кунекмэлэрен ныгыту, эвэлэгэн предметлар хэм кисэклэрне эвэлэу тактасына кую. Балаларны берничэ кисэктэн торган катлаулы булмаган предметлар эвэлэргэ ойрэту (пирамида), эвэлэгэн фигуралардан коллектив композиция тозергэ тэкьдим иту (алмалар). Балаларда кумэк эшнен нэтижэсен курудэ шатлык уяту.

Ябыштыру. Ябыштыру сэнгатенэ тарту. Тэрбияче тарафыннан эзерлэнгэн торле формадагы, зурлыктагы хэм торле тослэрдэге кисэклэрне алдан кэгазгэ таратып салырга, хэм билгеле бер тэртиптэ тезеп, бала уйлаган яки тэрбияче тэкьдим иткэн предметны тозерг., килеп чыккан сурэтне кэгазгэ ябыштырырга тэкьдим иту.

Похтэ эш итергэ ойрэту. Пумала белэн ябыштырыла торган фигуранын арткы ягына юка гына итеп сылап, кэгазь битенэ салырга хэм салфетка белэн капларга. Балаларда узлэре тудырган сурэттэн шатлык хисе уяту. Похтэ эш кунекмэлэре формалаштыру. Балаларны торле формадагы кэгазълэрдэ (квадрат. Розета) геометрик фигураларны хэм табигый материалны форма хэм тослэре буенча чиратлаштырып, предметлы гына тугел, э декоратив композициялэр дэ тозергэ ойрэту. Ритм хисен устеру.

Конструкциялэу.

Узлэре тозегэн корылмаларга ин гади анализ ясарга ойрэту. Конструкциялэу кунекмэлэрен камиллэштеру. Топ тозу детальлэрен (шакмак, кирпич) аера, атый белу булган белемнэрен файдаланып, (ою, терэп кую, янэшэ кую) яна корылмалар тозу, тозегэндэ торле тостэге детальлэр куллану.. Унышлы килеп чыккан корылмага карата шатлык хисе уяту. Кирпеч, пластилиннарны в вертикаль буенча, билгеле бер аралык калдырып, бер- берсенэ тыгыз итеп урнаштырырга ойрэту.. Конструкциялэуенен торле вариантларын (капка баганалары остенэ очпочмаклы призма) тозергэ ойрэту. Корылманы ике ысул белэн: бер детальне икенчесе белэн алмаштырып яки биеклеккэ, озынлыка остэп кую юлы белэн (озын яки кыска поезд) узгэртергэ ойрэту. Балаларда узлэре уйлап тозу телэге уяту. Корылмаларны уенда файдалану, аларны сюжетлар буенча берлэштеру. Уеннан сон похтэлэп тартмаларга жыеп куярга кунектеру.

1.5. Белем биру олкэсе «Физик усеш».

Физик усеш гээдэ тозелешен формалаштыру, даими рэвештэ организмнарнын чыныктыру, шогыльлэрдэ хэм кондэлек эшчэнлек ваытында топ хэрэкэт торлэрен устеру, камиллэштеру, чисталык кунекмлэрен, кулнын вак моторикасын устерэ Кайбер спорт уеннары турында ин гади элементар кузаллауларын формалаштыра. Балаларнын эйлэнэ-тирэдэ ориентлаша белулэрен камиллэштерэ.

Балаларда физик сыйфатлар тэрбиялэу, хэрэкэт координациясен. Тигезлек саклау, тирэ-юньдэ ориентлаша белу кунекмэлэренустеру, хэрэкэтлэрнен сыйфатына узконтроль ясый

белу сэлэтен формалаштыра Топ максат хэ бурычлар: Сэламэт яшэу рэвеше турында беренчел кузаллау формалаштыру. Сэламэт яшэу рэвеше.

Физик культура. Балаларнын сэламэтлеген саклау хэм ныгыту ; акыл хэм физик эшчэнлекне устеру, органлыкны кисэту. Гармоник физик усешне булдыру. Топ хэрэкэтлэрне камиллэштэру,дорес гээдэ тозелешен формалаштыру. Балаларнын хэрэкэт эшчэнлегенэ ихтыяжын формалаштыру, хэрэкэт эшчэнлегенен мостэкыйльлеген, ижадилыгын устеру.Хэрэкэтлэргэ уз бэя биру сэлэтен устеру. Хэрэкэтле, спорт уеннарында, физик кунегулэрдэ катнашу телэге уяту, спорт белэн кызыксынучанлыкларын устеру.

Сэламэт яшэу рэвеше турында беренчел кузаллау формалаштыру.

Сизу органнарын аера белулэрен устеру(куз, борын,колак,авыз)организмда аларнын ролехэм алрны карау, саклык чаралары турында белемнэрен устеру. Файдалы ризыклыр турында белемнэрен устеру: сот ашамлыклары, жилэк- жимешлэр. Иртэнге зарядка, уеннар, физик кунегулэрнен яхшы кээф булдыруы; йокынын коч кертэе турында кузаллауларын формалаштыру.

Физик культура

Хэрэкэтнен торле торлэрен устеру.иркен йорергэ, йогерергэ, узара ярашулы хэрэкэтлэндереп., аякны сойрэмичэ, башны туры тотып йорергэ хэм йогерергэ ойрэту. Бергэлэп колоннада, бер рэткэ, тугэрэк ясап басарга, сафка тезелгэндэ уз урынын табарга ойрэту. Биеклектэн, урында хэм алга сикергэндэике аяк белэн коч куеп этелергэ, Озынлыкка хэм биеклеккэ сикергэндэ дорес торыш алырга, жиргэ дорес тошэргэ ойрэту. Эйберлэрне тэгэрэткэндэ, ыргытканда аларны коч белэн этеп жибэру осталыкларын ныгыту.тупны ике кул белэн тотып алырга ойрэтуне дэвам иту. Шуышу кунекмэлэрен ныгыту, стенанын аратасына тотынырга ойрэту. Утырганда, басып торганда хэм йоргэндэ тигезлекне саклауочен кунегулэр гээдэне, башны дорес тотарга кунектеру. Чанада шуарга. 3 тэгэрмэчле велосипедка утырырга, йоргергэ хэм аннан тошергэ ойрэту. Чангы кияргэ, шуарга хэм салып урынына куярга ойрэту. Хэрэкэтле уен кагыйдэлэрен утэргэ ойрэту. «Йогер, тукта,тот» сигналларын утэргэ ойрэту.

Хэрэкэтле уеннарХэрэкэт эшчэнлеге вакытында балаларнын активлыгын хэм ижади момкинлеклэрен устеру.кагыйдэле уеннар оештыру.уенчык машиналар, туплар, арбалар хэм шарлар белэн мостэкыйль уйнарга кунектеру.Урмэлэу. шуышу кунекмэлэрен ныгыту.Хэрэкэтлэрне жинел. Оста, житез итеп башкаруларына ирешу.хэрэкэт торлэрен узгэртеп катлаулырак кагыйдэле уеннар уйнау. Балаларда хэрэкэтлэрне яраштыру, тирэ-юндэ ориентлашахэм уеннарнын кагыйдэлэрен ути белу кунекмэлэрен тэрбиялэу.

Сюжетлы-рольле уеннар

.Эйлэнэ- тирэ тормыштагы темалаога, эдэби эсэрлэрнен эчтэлегеннэн чыгып, торле уеннар оештырырга булышлык иту; аерым гамэллэрне бер сюжетка тезеп балаларнын уен тэжрибэсен баэту. Балаларнын роль сайлый белу, уенчыклар белэн берничэ узара бэйлэнгэн гамэллэр башкару осталыкларын устеру.Шэхси уеннарда уенчыкларны алмаштыручы предметлар белэн узе хэм уенчык очен роль башкарырга ойрэту. Ике бала катнаша торган уеннарда бердэм эш иту (эни-кызы) Ойрэтуче уеннар кулланып, роль башкару ысулларын курсэту. Теге яки бу уен очен атрибутлар сайлауга омтылышларын хуплау; уенны житешип бетмэгэн уенчыклар, предметлар белэн тулылындыру. Уенчыклар

санын арттыру яки куп функция башкаручы предметлар исэбенэ предметлы уен тирэлеген баету. Озакка сузылмаган кумэк уеннарда бердэм эш иту, дус уйнау кунекмэлэрен устеру.

Уеннарда тозелеш материалларны кулланырга. Гади агач хэм пластмасса конструкторларын, табигый материалдан файдаланырга, алар белэн тоорлечэ эш итэргэойрэту.(курчаклар белэн тау тозу)

*Хэрэкэтле уеннар.*Балаларнын хэрэкэт эшчэнлеген устеру.Барлык торкем балалары белэн уеннар оештыру.яаяурмэлэу, шуышу кунекмэлэрен устеру. Хэрэкэтлэрен жинел. Оста итеп башкаруларына ирешу.

Театральлэштерелгэн уеннар. Балаларда уеннарны сэхнэлэштеру эшчэнлегенэ кызыксыну уяту, аларны уздыру очен шартлар тудыру.Олкэннэ хэм зуррак балалар коче белэн оештырылган сэхнэлэштерелгэн уеннарда вакыйга агышын игьтибар белэн кузэтэ белу кунекмэсен устеру. Персонажларнын характерлы гамэллэрен охшатып уйнарга. Кешенен эмоциональ халэтен курсэтэ белергэ ойрэту. Балаларны остэл театры курчакларын йорту алымнары белэн таныштыру. Курчакларны йорткэндэ гади генэ жырлар жырлау. Рольнен тышкы гэудэлэнеше буларак, костюм элементлары хэм атрибутлары белэн гамэллэр башкару телэге уяту. Катлаулы булмаган жыр сюжетлары. Экиятлэрне алдан эзерлэмичэ башкарырга омтылышларын хуплау.Чыгыш очен урын эзерлэп, курчаклар хэм яшьтэшлэре алдында чыгыш ясау телэге уяту. Театр турында энгэмэдэ катнашу телэге уяту.

*Дидактк уеннар.*балаларнын предметларнын тосе хэм зурлыгы(2-3 тос, зур хэм кечкенэ шарлар) буенча аеру, 2-3 тосне билгеле бер эзлеклелектэ чиратлаштырып,божралар кечерэя бару тэртибендэ манарачык иозу кунекмэлэрен ныгыту. 4-6 кисэктэн торган рэсем жыярга ойрэту. Кумэк дидактик уеннарда акрынлап катлаулана баручы кагыйдэлэрне, хэрэкэтлэрне башкарырга ойрэту.

2. Белем бирү мөнэсэбэтлэрэндэ катнашучылар тарафыннан формалаштырыла торган эш программасының бер өлеше.

2.1 Төрле төрдэге белем бирү эшчэнлеге үзенчелеклэре

Балалар бакчасының белем бирү процессында баланың үсеше бөтен тормыш эшчэнлеге процессында тормышка ашырыла. Шул ук вакытта, телэсэ кайсы эшчэнлек төрен үзлэштерү аны гамэлгэ ашыру өчен кирэк булган гомуми һәм махсус белемнэргэ өйрэтүне талэп итэ.

Белем бирү эшчэнлеген оештыруның үзенчелеге-ситуацион якин килү. Белем бирү процессының төп берэмлеге-белем бирү вэзгыяте, ягъни педагог һәм балаларнын бердэм эшчэнлек рэвеше. Белем бирү вэзгыяте мэгариф эшчэнлегенэ конкрет вакытлы чорында бара. Белем бирү ситуациясенэ үзенчелеге-тэрбияченэ һәм баланың махсус оештырылган хезмэттэшлеге барышында белем бирү нэтижэсе барлыкка килү. Мондый продуктлар матди (хикэя, рэсем, кул эшлэре, коллаж, шулай ук матди булмаган (яңа белем, образ, идея, кичерешлэр) булырга мөмкин. Ахыргы продуктка Ориентация белем бирү ситуациялэрен булдыру технологиясен билгели.

Нигездэ, белем бирү ситуациялэре комплекслы характерда һәм үз эченэ төрле эшчэнлек төрлэрэндэ бер тематик эчтэлэктэ гамэлгэ ашырыла торган бурычларны ала.

Белем бирү ситуацияләре белем бирү эшчәнлегенә режимлы моментларда кертелгә мөмкин. Алар балаларда булган белемнәрен һәм осталыкларын ныгытуга, аларны яна шартларда куллануга, баланың активлыгын, мөстәкыйльлеген һәм ижатын күрсәтүгә юнәлдерелгән.

Турыдан-туры белем бирү эшчәнлеге педагог тарафыннан мәктәпкәчә белем бирүнең федераль дәүләт белем бирү стандартлары бирелгән эшчәнлек төрләрен оештыруга нигезләнә.

Уен эшчәнлеге мәктәпкәчә яшьтәге баланың әйдәп баручы эшчәнлеге булып тора. Оештырылган белем бирү эшчәнлегендә ул мәктәпкәчә яшьтәге баланың барлык эшчәнлек төрләрен интеграцияләү өчен нигез булып тора. Балалар бакчасының кече һәм урта төркемнәрендә уен эшчәнлеге барлык белем бирү мәсьәләләрен хәл итүнең нигезе булып тора. НОД чөлтәрендә уен эшчәнлеге аерым эшчәнлек төре буларак аерылмый, чөнки ул балалар эшчәнлегенең барлык башка төрләрен оештыру өчен нигез булып тора. Уен эшчәнлеге белем бирү процессында төрле формаларда тәкъдим ителгән – бу дидактик.

сюжетлы-дидактик, үсүче, хәрәкәтчән уеннар, уеннар-сәяхәтләр, уен проблемалы ситуацияләр, уеннар-инсценировкалар, уеннар-этюдлар һәм башкалар.

Коммуникатив эшчәнлек балаларның ирекле аралашуын үстерү һәм телнең барлык компонентларын үзләштерү, аралашу һәм этикет культурасын үзләштерү, толерантлык тәрбияләү, грамотага өйрәтүгә әзерлек мәсьәләләрен хәл итүгә юнәлдерелгән. НОД сеткасында ул аерым урын алып тора, ләкин шул ук вакытта коммуникатив эшчәнлек балалар эшчәнлегенең барлык төрләренә дә кертелә, анда балалар тарафыннан башка төр эшчәнлекләрдә алынган тәҗрибә чагылыш таба.

Танып-белү-тикшеренү эшчәнлеге балаларда тере һәм тере булмаган табигать объектларын, предметлы һәм социаль дөньяны, куркынычсыз тәртипне, белем алу чараларын һәм алымнарын үзләштерү, модельләштерү, экспериментлау, сенсор һәм математик үсешне үз эченә ала.

Сәнгать әдәбиятын һәм фольклорны кабул итү балалар тарафыннан Балаларның уку-уку мәнфәгатьләрен үстерүгә, Әдәби текстны кабул итү һәм укылган әдәбият уңаеннан аралашу сәләтен үстерүгә юнәлдерелгән сәнгать һәм танып-белү әдәбияты эсәрләрен тыңлау процессы буларак оештырыла.

Балаларның Конструкцияләү һәм рәсем ясау эшчәнлеге төрле сәнгать-ижат (Рәсем Ясау, әвәләп ясау, аппликация) эшчәнлеге белән таныштырыла. Сәнгать-ижат эшчәнлеге балаларның сынлы сәнгать белән танышуы, сәнгати кабул итү сәләтен үстерү белән тыгыз бәйләнгән. Сәнгать эсәрләрен сәнгати кабул итү мәктәпкәчә яшьтәге балаларның шәхси тәҗрибәсен шактый баета, танып-белү, коммуникатив һәм нәтиҗәле эшчәнлек төрләре арасында интеграцияне тәмин итә.

Музыкаль эшчәнлек мәктәпкәчә учреждениенең музыкаль житәкчесе тарафыннан махсус жиһазландырылган бинада үткәрелә торган музыка дәресләре барышында оештырыла.

Хәрәкәт итү эшчәнлеге физик культура белән шөгыйльләну барышында оештырыла, аларны үткәргә таләпләр мәктәпкәчә учреждение тарафыннан гамәлдәге СанПин нигезләмәләре белән килештерелә.

Режим моментларында тормышка ашырыла торган белем бирү эшчәнлеге баланы тәрбияләү, укуту һәм үстерү буенча гамәлгә ашырыла торган бурычлар нигезендә аерым эш формалары таләп итә.

Иртәнге кисәктә тормышка ашырыла торган белем бирү эшчәнлеге үз эченә ала:

- * күзәтүләр-табигать почмагында; олылар эшчәнлеге артыннан;
- кечкенә төркемдәге балалар белән индивидуаль уеннар һәм уеннар (дидактик, развивающие, сюжет, музыка һ. б.);
- практик, уен, проблемалы ситуацияләр һәм аралашу, хезмәттәшлек, гуманитарлы күренешләр, балалар бакчасында сабыллар турында кайгырту, өлкәннәргә һәм яшәтәшләренә карата эмоциональ ярдәмчеллек күрсәтү;;
- хезмәт йөкләмәләре;
- балалар белән аларның кызыксынулары буенча әңгәмә һәм сөйләшүләр;
- * дидактик картиналарны, иллюстрацияләренә карау, төрле эчтәлектәге видеоматериалларны карау;
- * төрле белем бирү өлкәләренә бурычлары нигезендә балалар белән индивидуаль эш алып бару;
- активлыгы көннең беренче яртысында НОДЛАР карап торуга бәйле булган балаларның хәрәкәт итү эшчәнлеге;
- * балаларда мәдәни-гигиена күнекмәләре һәм Сәламәтлек культурасы тәрбияләү эше.

Йөрү вакытында тормышка ашырыла торган белем бирү эшчәнлеге үз эченә ала:

- хәрәкәт активлыгын оптимальләштерүгә һәм балаларның сәламәтлеген ныгытуга юнәлдерелгән хәрәкәтчән уеннар һәм күнегүләр;
- табигать объектларын һәм күренешләрен күзәтү, табигатькә төрле бәйләнешләр һәм бәйләлек урнаштыруга, аңа карата мөнәсәбәт тәрбияләү;
- * тере булмаган табигать объектлары белән экспериментлау;
- * сюжетлы-рольле һәм конструктив уеннар;
- балалар бакчасында балаларның гап-гади хезмәт эшчәнлеге;
- тәрбиячеләргә балалар белән ирекле аралашуы

2.2 Балалар инициативасына ярдәм итү ысуллары һәм юнәлешләре

Эшче Программаның белем бирү бурычларын тормышка ашыру барышында балаларның инициативасына һәм мөстәкыйльлегенә ярдәм күрсәтелә. Мөстәкыйль эшчәнлектә тәрбияләнүчеләренә педагоглар тарафыннан булдырылган фән-пространство мохите шартларында ирекле эшчәнлеге аңлана, ул һәр бала белән үз яшәтәшләре белән хезмәттәшлек итәргә яки индивидуаль эшләргә мөмкинлек бирә торган мәнфәгатьләр буенча эшчәнлекне сайлап алуны тәмин итә. Балалар мөстәкыйльлеге-ул баланың өлкәннәр тарафыннан чит һәм даими контрольсез билгеле бер гамәлгә ашыра белүе генә түгел, ә үз алдына яңа бурычлар куя һәм аларны социаль яраклы рәвештә хәл итә белү сәләте дә. Мөстәкыйльлек нигезе кече һәм кече мәктәпкәчә яшәтәге мәктәпкәчә яшәтәге

чиклэргэ салына, мэктэпкэчэ яшьтэге чорда мөстэкыйльлекне алга таба үстерү, беренче чиратта, балалар эшчэнлегенөң төп төрлэре - бала үсешенөң үтэли механизмнарын үстерү белэн бэйле.

Мөстэкыйльлекне һәм балалар инициативасын үстерү

бала үсешенөң үтэли механизмнарында.

Балалар инициативасы һәм мөстэкыйльлеге педагоглар тарафыннан башка эшчэнлек төрлэрен (активлыкны) - хезмэт, конструктив, рәсем ясау, музыка, хэрэкэтчэн, нэфис әдэбиятны һәм фольклорны кабул итү һ. б. оештыру процессында да хуплана.

Балалар инициативасына ярдәм итүнең педагогик шартлары

танып-белү үсешендә

2.3 Тәрбияләнүчелэрнен ата-аналары белэн узара эшчэнлек.

Эш программасы нигезендә тәрбияләнүчелэрнең гаилэлэре белэн узара хезмэттәшлегенөң төп максаты-«ата-аналар-балалар-педагоглар» бердәмлеген булдыру.

Баланын яше	Ата-аналар белэн аралашу тематикасы .
3-5 яшь	<ul style="list-style-type: none"> - балалар мөстэкыйльлеген хуплау һәм бүлөкләү; -гаилә мөнәсәбәтлэренөң баланың рухи-әхлакый үсешенә йогынтысы; - балалар өчен непослушание сәбәплэре; - баланы ничек дөрөс тыңларга; - бала белэн уртак уеннар; - ата-аналарның йогынтысы көче; - балалар тормышында уен һәм әкиятлэрнең роле; - малайлар һәм кызлар: ике дөнъя; - бала шәхесен формалаштыруда әби - бабайларның роле; - баланың үз көченә ышанычын ничек үстерергә;

Ата-аналар белэн хезмэттәшлек формалары

Хәл ителгән бурычларга карап, тәрбияләнүчелэрнең гаилэлэре белэн төрле хезмэттәшлек формалары кулланылырга мөмкин:

Мәгълүмати (мәсәлән, телдән журналлар, реклама буклетлары, листовкалар, мэктэпкэчэ яшьтэге балалар өчен мәгариф мәсәлэлэре буенча белешмә-мәгълүмат хезмәте, ММЧда публикациялэр, чыгышлар, мәгълүмати кәржиннэр, тартмалар, ата-аналар өчен белешмәлеклэр һәм мәгълүмати хатлар, күргәзмә психологик-педагогик пропагандалау һ. б.))

Оештыру (ата-аналар жыелышлары, анкеталау, ижтимагый ата-аналар оешмалары булдыру, конференциялэр, ата-аналар катнашында педсоветлар, брифинглар һ.б.).

Мәгърифәтчелек (ата-аналар кунаклары, ата-аналар өчен мәктәп; консультациялар бирү; тематик очрашулар; тематик күргәзмәләр оештыру; тренинглар, семинарлар, әңгәмәләр, дискуссияләр, түгәрәк өстәлләр һ.б.).

Оештыру-эшчәнлек (ата-аналар белән бергә балалар үсешенә педагогик мониторинг; балалар һәм ата-аналар тарафыннан башкарылган эшләр күргәзмәләре; уртак вернисажлар; мастер-классларда катнашу (шулай ук аларны мөстәкыйль рәвештә уздыру); балалар, ата-аналар һәм педагогларның уртак ижаты; Гаилә портфолиосы булдыру; балаларның ижади эшчәнлегенә өчен табигый һәм ташландык материаллар жыюда ярдәм итү; балалар бакчасын ремонтлауда һәм төзекләндерүдә катнашу; ата-аналар өчен журналлар, буклетлар, балалар бакчасында балаларның тормышы турында видеофильмнар эзерләүдә ярдәм; ата-аналар форумында катнашучылар һәм модераторлар сыйфатында мәктәпкәчә белем бирү учреждениесенең Интернет-сайтында катнашу; ата-аналар өчен киңәшләр яки узган чара турында фотоотчет белән электрон рассылка эзерләүдә ярдәм итү; үсеп килүче фән-пространство мохитенең сыйфатын тикшерүдә катнашу һ. б.).

Ата-аналарның педагогик процесста катнашуы (ата-аналар катнашында дәресләр; балаларга әкиятләр уку, хикәяләр сөйләү; балалар белән төрле темаларга әңгәмәләр; ата-аналар катнашында театр тамашалары; балалар белән кызыксыну буенча уртак клублар; йөрүләр, экскурсияләр һәм походлар вакытында балаларны озатып бару; ачык ишекләр көннәрендә, Сәламәтлек көннәрендә, хәйрия марафоннарында катнашу һ. б.)

2.4 Шәхси коррекция эшчәнлегенә эчтәлегенә шәхси коррекция эшчәнлегенә эчтәлегенә.

Эшче программаның төп мәсьәләләреннән берсе-белем бирү процессын индивидуальләштерү. Шәхси һәм төркемле белем бирү стратегияләренә үзара бәйләнеше-мәктәпкәчә белем бирүдә шәхси-ориентлашкан алымны гамәлгә ашыруның мөһим шарты. Индивидуаль белем бирү стратегиясе астында баланың шәхси үзенчәлекләренә һәм ата-анасының (яки аларның законлы вәкилләренә) социаль заказы нигезендә тулысынча үсешен тәмин итә торган дидактик чаралар системасы аңлана.

Белем бирү технологияләренә вариативлыгы, эш программасында кулланыла торган педагогик методларны һәм алымнарны куллануның сыгылмалы булуы мәктәпкәчә яшьтәге балаларның шәхси үзенчәлекләрен исәпкә алып күпкырлы үсешен тәмин итә. Педагогның роле балаларның ирекле ижади эшчәнлегенә һәм белем бирү процессын реаль ижат ысулы белән (педагог, ата-аналар, башка балалар белән) оештыру өчен шартлар тудырудан тора.

Педагог эшчәнлегенә, беренче чиратта, балага үз эшчәнлеген планлаштыруда индивидуаль ярдәм күрсәтүгә, теге яки бу мәгълүмат чыганакларын һәм дидактик кулланмаларны куллану буенча консультациягә юнәлтә. Төркем тәрбияләнүчеләре белүләре һәм белүләре мөһимрәк түгел, ә алар үзләренә шәхси мөмкинлекләрен индивидуаль сәләтләргә туры китереп ничек тормышка ашыра белүләре мөһимрәк. Педагогка ярдәмче, гомуми эш буенча партнер һәм консультант роле бирелә. Ул баланың «акыллы», сыгылмалы, уңайлы белем бирү киңлегендә ирекле шәхес буларак үз-үзен күрсәтү өчен оптималь шартлар булдыру бурычын үти.

Белем бирү процессының индивидуальлеген тәмин итү максатларында эшче программада аерым игътибар бирелә:

- өлкәннәр ягыннан бала мәнфәгатьләрен яклау, төрле мэдәни практикаларда балаларның мәсьәләләрен, инициативаларын һәм мөстәкыйльлеген бүләкләү

- ата-аналарны балаларны индивидуаль үстерү бурычлары, аларны тормышка ашыру ысуллары, чаралары һәм формалары белән таныштыру; ата-аналар белән баланың шәхси үсеше маршрутларын килештерү; ата-аналарның «бала хакына» дигән конструктив теләкләрен исәпкә алу.

III Оештыру бүлеге

1. Тәрбияләнүчеләрнең көндәлек тормышы һәм эшчәнлеге үзенчәлекләре

Раслыйм

МАДОУ №19 мәдире

_____/ Воскобойникова М.А.

Белем бирү эшчәнлеген оештыру

II кечкенәләр яшендәге 3нче татар төркеме

Атна көне	Үткөрү вакыты	Эшчәнлек төре
Дүшәмбе	9:00-9:15	Ижади сәнгать (рәсем ясау)
	9:25-9:40	Музыка
Сишәмбе	9:00-9:15	Танып белү (рәмп)
	9:25-9:45	Физик культура
Чәршәмбе	9:00-9:15	Танып белү (рәмп)
	9:25-9:40	Музыка
Пәнжешәмбе	9:00-9:15	Ижади сәнгать (Өвәләү/кисеп ябыштыру)
	9:25-9:40	Физик культура
Жомга	9:00-9:15	Сөйләм үсеше
	9:25-9:40	Физик культура (саф һавада)

2. Мәктәпкәчә белем бирү учреждениесе төркемендә балаларның булу режимын оештыру

Икенче кечкенәләр төркеме көн дәвамында 10,5 сәгатьлек эш белән биш көнлек эш атнасы режимында эшли. Эш программасы 19-нче номерлы балалар бакчасында булу вакыты дәвамында тормышка ашырыла.

3 яшьтән алып 5 яшькә кадәрге балалар өчен өзлексез белем бирү эшчәнлегенә давамлылыгы – 20 минуттан да артык түгел, көннең беренче яртысында урта төркемдә белем бирү йөкләнешенең максималь рәхсәт ителгән күләме 30 минуттан артмаска тиеш. Өзлексез белем бирү эшчәнлегенә бирелгән вакыт уртасында физкультура минутлары үткәрелә. Өзлексез белем бирү эшчәнлегенә чорлары арасында тәнәфесләр-кимендә 10 минут. Балаларның танып-белү активлыгын һәм акыл киеренкелеген таләп итә торган белем бирү эшчәнлеген көннең беренче яртысында оештырырга кирәк

Көн тәртибе

Пнче кечкенэләр яшендәге 3нче татар төркеме

Режим мизгелләре	Дүшәмбе	Сишәмбе	Чәршәмбе	Пәнжешәмбе	Жомга
Балаларны кабул итү, уеннар, иртэнге гимнастика. Мөстәкыйль шөгыйль.	7:00-8:10	7:00-8:15	7:00-8:15	7:00-8:15	7:00-8:15
Иртэнге ашка хәзерлек, иртэнге аш	8:10-8:40	8:15-8:35	8:15-8:35	8:15-8:35	8:15-8:35
Мөстәкыйль уен шөгыйле (теләк буенча), белем эшчәнлегенә хәзерлек	8:40-9:00	8:35-9:00	8:35-9:00	8:35-9:00	8:35-9:00
Белем эшчәнлеге (гомуми озынлык, ял вакытын кертеп)	9:00-9:40	9:00-9:40	9:00-9:40	9:00-9:40	9:00-9:40
II иртэнге аш	9:15-9:25	9:15-9:25	9:15-9:25	9:15-9:25	9:15-9:25
Урамга чыгарга хәзерлек, саф һавада булу, мөстәкыйль шөгыйль, уеннар. Урамнан керү.	9:40-10:00-12:15	9:40-10:00-12:15	9:40-10:00-12:15	9:40-10:00-12:15	9:40-10:00-12:15
Төшке ашка хәзерлек, төшке аш	12:15-12:40	12:15-12:40	12:15-12:40	12:15-12:40	12:15-12:40
Йокыга әзерләнү, көндезге йокы	12:40-15:10	12:40-15:10	12:40-15:10	12:40-15:10	12:40-15:10
Акрынлап йокыдан уяту, йокыдан соңгы гимнастика, һава-су процедуралары, ашка хәзерлек, төштән соңгы аш	15:10-15:20-15:30	15:10-15:20-15:30	15:10-15:20-15:30	15:10-15:20-15:30	15:10-15:20-15:30
Уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек, аралашу, ял итү	15:30-16:00	15:30-16:00	15:30-16:00	15:30-16:00	15:30-16:00
Кичке ашка хәзерлек, Кичке аш	16:00-16:20	16:00-16:20	16:00-16:20	16:00-16:20	16:00-16:20
Уеннар, олылар белән балаларның бердәм эшчәнлеге. Кичке түгәрәк	16:20-17:00	16:20-17:00	16:20-17:00	16:20-17:00	16:20-17:00
Өстәмә белем бирү. Урамга чыгарга хәзерлек. Урамда булу. Өйгә кайту.	17:00-19:00	17:00-19:00	17:00-19:00	17:00-19:00	17:00-19:00

Искәрмә: иртэнге гимнастика, нәфис әдәбият уку, танып-белү-тикшеренү эшчәнлеге, тел мохитен булдыру, балаларны төрле халыкларның (рус, татар, Инглиз) мәдәнияте һәм горөф-гадәтләре белән таныштыру.),

ситуатив әңгәмәләр, уеннар, мөстәкыйль эшчәнлек үзәкләрендә активлык, шәхси эш алып барыла

КӨН САЕН РЕЖИМЛЫ МИЗГЕЛЛӘР

Традицион вакыйгалар, бәйрәмнәр, чаралар үзенчәлекләре

Программа балаларның мәдәни-ял итү эшчәнлеген оештыруны күздә тотып, аның бурычлары булып тора:

- балаларның мәдәни ялын оештыру, аларның эмоциональ разрядларын оештыру;
- төрле эшчәнлек төрләрендә һәм мәдәни практикаларда балалар ижатын үстерү;
- балаларның һәм өлкәннәрнең ижади хезмәттәшлеге өчен шартлар тудыру;
- балаларның шәхси тәҗрибәсен төрле тәэсирләр белән баеп, төрле белем бирү өлкәләрен интеграцияләү чаралары белән аларның күзаллауларын киңәйтү;
- балаларда мәдәни ялның актив рәвешләре турында күзаллаулар формалаштыру, аларның мөстәкыйль оешмасына булган ихтыяжларын тәрбияләү.

Ял чараларын оештыруның Цикличность атналык (15 минутка кадәр) көннең икенче яртысында аларны үткәрүне күздә тотып:

- һәр жомга - күңел ачу кичәсе,
- Атнага 1 тапкыр-физкультура ялы.

Балалар ялларын оештыру һәм үткәрү өчен ата-аналарны һәм тәрбияләнүчеләрнең башка гаилә әгъзаларын жәлеп итү мөмкин.

3 Традицион бәйрәмнәр ,Вакыйгалар,мәдәни-массакуләм һәм спорт чаралары үзенчәлекләре

Гаилә бәйрәме	2-7 яшь	октябрь
Картлар коненә концерт		Октябрь
«Рожтуа кургәзмәсе»		Январь
Кышкы уеннар: «Кыш»		Февраль
Татар теле коне		Февраль
«Колке коне		Апрель
«Россия коне» (развлечение).		Июнь
Фольклор бәйрәмнәр		
Тематик кич: «Коз	3-7 яшь	Сентябрь

билгелэре» Досуг «Ладушки в гостях у бабушки»		Октябрь
		Ноябрь
«Каз омесе»		

4 Фэн-пространствоны үстерү Икенче кечкенэлэр төркем тирэлеге

Төркемнең үсеп килүче фэн-пространство мохите балалар үсешенең яше һәм индивидуаль үзенчәлекләре нигезендә төзелде, оешманың белем бирү потенциалын тормышка ашыруны тәмин итә, балалар һәм олылар арасында аралашу һәм максатчан, төрле уртак эшчәнлек, балаларның хәрәкәт активлыгы, шулай ук берләшү өчен мөмкинлекләр бирә.

	Критерийлар	Характеристика
1	Тыгызлык	<p>Тирәлекнең тыгызлыгы балаларның яшь мөмкинлекләренә һәм программаның эчтәлегенә туры килә. Белем бирү пространствосы укыту һәм тәрбия чаралары, тиешле материаллар, шул исәптән чыгымлы уен, спорт, сәламәтләндрерү жиһазлары, инвентарь белән жиһазландырылган. Белем бирү киңлеген жиһазлау тәмин итә:</p> <ul style="list-style-type: none"> - барлык тәрбияләнүчеләрнең уен, танып-белү, тикшеренү һәм ижади активлыгы, балаларга аңлаешлы материаллар, шул исәптән ком һәм су белән экспериментлау); - хәрәкәт активлыгы, шул исәптән зур һәм вак моториканы үстерү, хәрәкәтчән уеннарда һәм ярышларда катнашу; - балаларның фэн-пространство тирэлеге белән үзара бәйләнештә эмоциональ иминлеге; - балаларның үз-үзләрен күрсәтү мөмкинлеге.

5 Методик материаллар һәм укыту һәм тәрбия чаралары белән тәмин итү

№	Название	Автор	Издание	Год издания
1	Занятия по изобразительной деятельности во второй младшей группе детского сада	Т.С.Комарова	Мозайка синтез	2011
2	Ознакомление с природой	О.А. Соломенникова	“Мозайка синтез”	2013
3	Физкультурные занятия в детском саду	П.Н.Пономарева	Мозайка синтез	
4	Занятия по формированию элементарных экологических представлений	О.А. Соломенникова	Мозайка синтез	2007
5	Занятия по формированию элементарных математических представлений	И.А.Помораева В.А. Позина	Мозайка синтез	2010
6	Наглядно -дидактический материал Домашние животные	Т.А Куликовская		
7	Мячик мой		Татар китап нэшрияте	2019
8	Дидактический материал Животные		Татар китап нэшрияте	2018
9	Мин ойрэнэм		Татар китап нэшрияте	2015
10	Комплексные занятия во второй младшей группе детского садпа	Т.М.Бондаренко	Учитель	2001
11	Конспекты интегрированных занятия во второй младшей группе детского сада	А.В Аджи	Учитель	2006

I I нче кечкенэлэр яшендәге 3нче татар төркеме

№	Балаларның исеме, фамилиясе
1	Бессарабов Михаил
2	Замалутдинова Альмира
3	Крыев Салим
4	Кормилечев Мирон
5	Фазуллин Алмаз
6	Шайхутдинова Амира